

Bodø kommune

Kulturminnefaglig rapport for vernede bygg i Storgata i Bodø sentrum

Oktober- desember 2014

2014-11-28 Oppdragsnr.: 5145454

	19.12.2014	Kulturminnefaglig rapport	Marianne Knutsen	Ole Magne Nøttveit	
Rev.	Dato:	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Innhold

1	Innledning	5
1.1	Om oppdraget	5
1.2	Metode for kulturhistorisk vurdering	5
1.3	Kulturhistoriske verdier i studieområdet	6
1.4	Byutviklingen i Bodø og områdets historiske sammenheng	7
1.5	Oversikt over Bodøs registrerte kulturhistoriske verdier	10
2	Registrering og verdivurdering.	14
2.1	Byggene i Storgata med vernede fasader.	14
2.1.1	Storgata 7, «Gustav Moe gården»	15
2.1.2	Storgata 9	19
2.1.3	Storgata 11, «Nordlandsposten»	23
2.1.4	Storgata 13	27
2.1.5	Storgata 15, «Mediehuset»	30
2.1.6	Storgata 17	33
2.1.7	Storgata 19 «Trevarefabrikken»	37
2.1.8	Storgata 26 «Tandberg gården»	43
2.1.9	Storgata 20. «Johanson-gården»	46
2.1.10	Storgata 30 «Tjærandsen-gården»	49
2.1.11	Storgata 32 «Apotekgården?»	52
2.1.12	Storgata 34	56
2.1.13	Storgata 36	60
2.1.14	Storgata 38 «Nordlandsbanken»	63
2.1.15	Storgata 40 «Sparebanken»	67
2.1.16	Storgata 44	71
2.1.17	Storgata 46	74
2.1.18	Storgata 48 «Sambogården»	78
2.1.19	Torvgata 1 «Bøckmanngården»	82
2.1.20	Dronningens gate 1	85
2.2	Øvrig bebyggelse i kvartalene innenfor studieområdet	89
2.3	Kvartalene	93
3	Sammenstilling av kulturhistorisk verdi	96
3.1	Verdisetting	96
3.2	Estetikk som en avgjørende kvalitet for bevaring	97
3.3	Bevaring og utvikling	98
3.4	Vernestrategi	100
3.5	Råd til videre oppfølging	102
4	Kilder og bakgrunnsmateriale	103

Sammendrag

Bodø kommune har startet opp et prosjekt som har til hensikt å se nærmere på vern og bruk av bygninger og byrom langs deler av Storgata der fasadene er satt av til bevaring. Denne rapporten er et ledd i dette arbeidet og skal gi en objektiv kulturminnefaglig vurdering av de aktuelle byggene, samt gi en beskrivelse og verdivurdering av området som helhet. De kulturhistoriske ressursenes verdi, utviklingspotensial og sårbarhet blir diskutert ut fra de enkelte byggenes objektsverdi og deres verdi som del av et bygningsmiljø. Det blir tatt i bruk enkle og kjente metoder for registrering, verdisetting og vekting. Hver eiendom med fasadevern som faller innenfor studieområdet blir beskrevet og den kulturhistoriske verden blir definert og vektet. Sammenstillingen av dette viser at det er få av de enkeltstående byggene som har en stor kulturhistorisk verdi i seg selv, men tilsammen utgjør de et verdifullt område som er viktig for Bodø sin identitet. Kvartalene som ligger innenfor studieområdet er også del av det større området preget av gjenreisningsarkitektur som Riksantikvaren vurderer har nasjonal kulturminneinteresse og er tatt med i deres NB! Register. Rapporten gir råd for hva man bør gjøre med hver enkelt eiendom for å øke både den estetiske og den historiefortellende verdien ved byggene, men også hva man bør ta hensyn til ved utvikling av kvartalene. Et av hovedinnspillene i rapporten til Bodø kommune er å se på muligheten for å endre vernestrategi ved å gå bort fra det gjeldende fasadevernet til å innarbeide hele det sentrale gjenreisningsområdet som en hensynssone i gjeldende kommuneplan.

1 Innledning

1.1 OM OPPDRAGET

Bodø kommune har startet opp et prosjekt som har til hensikt å se nærmere på vern og bruk av bygninger og byrom langs deler av Storgata der fasadene er satt av til bevaring. Gjennom vedtaket av kommunedelplan for Bodø sentrum i 2006, ble utvalgte fasader langs Storgata gjenstand for fasadebevaring gjennom en egen temaplan for kulturminner. Denne ble integrert i, og videreført uten endringer ved rulleringen av kommuneplanen i juni i 2014. Kulturminneplanen er i hovedsak en registrering av viktige bygg, anlegg og miljøer i Bodø sentrum, med formål å bevare Bodø sentrum sitt særpreg i tråd med historisk utvikling og hendelser. Teksten som begrunner vernet i kulturminneplanen er imidlertid kort og gir ikke en utfyllende beskrivelse av de ulike verneverdiene ved det aktuelle området. Bodø kommune har til hensikt å rullere kulturminneplanen, og starter dette arbeidet med å gjøre en ny vurdering av deler av Storgata. Denne rapporten er et ledd i dette arbeidet og skal gi en objektiv kulturminnefaglig vurdering av de aktuelle byggene, samt gi en beskrivelse og verdivurdering av området som helhet. De kulturhistoriske ressursenes verdi, utviklingspotensial og sårbarhet blir tilslutt diskutert ut fra de enkelte byggenes objektsverdi og deres verdi som del av et bygningsmiljø.

1.2 METODE FOR KULTURHISTORISK VURDERING

For å svare på oppgaven vil vi ta i bruk enkle og kjente metoder for registrering, verdisetting og vektning. Arbeidet er basert på Riksantikvarens Håndbok for registrering men tar også opp elementer fra metoden for DIVE analyse. Metoden er tilpasset det behovet Bodø kommune har beskrevet i utlysningsteksten og på oppstartsmøte.

Arbeidet er basert på eksisterende kunnskap og litteratur, men vi har også gått ut i feltet og sett området med «nye» øyne. Vi har sett etter kvaliteter ved byggene som er historiefortellende, tidstypiske, estetiske, kulturmiljømessige, og ved hvert av byggene har vi sett etter opprinnelige elementer som er med på å definere byggenes autentisitet. Beskrivelsene gir grunnlag for å vurdere om verdien er liten, middels eller stor og om den er av lokal, regional eller nasjonal interesse.

Arbeidsprosessen starter med beskrivelser av objektene og av miljøet. Deretter blir det på grunnlag av dette gitt en beskrivelse av hvilke verdier som er knyttet til byggene og bygningsmiljøet.

Tilslutt blir verdien vektet ut fra en helhetsvurdering av de ulike objektene og sammenhengen de står i.

Verdisettingen vil bli knyttet til den kulturhistoriske verdien og ikke begrepet verneverdi. Vurderingen om et objekt er verneverdig er opp til forvaltningen å avgjøre og må vurderes ut fra en rekke ulike forhold.

Verdiskalaen vil bli illustrert med en fargeskala som følger Vegvesenets håndbok for konsekvensutredninger (V 712) der gul farge betyr lav kulturhistorisk verdi, oransje middels verdi og rødt signaliserer høy kulturhistorisk verdi. Lav verdi betyr i denne sammenheng ikke at bygget ikke har verdi, men at den bare kommer ett stykke opp på verdiskalaen. Som del av gjenreisningsarkitekturen har alle byggene en nasjonal verdi. Denne er innbakt i verdiskalaen og gjør at selv byggene som får liten kulturhistoriskverdi som objekter er å betrakte som viktige elementer for helheten.

lav kulturhistorisk verdi	middels kulturhistorisk verdi	høy kulturhistorisk verdi	Svært høy kulturhistorisk verdi
<ul style="list-style-type: none"> • I stor grad bevart hovedform men få opprinnelige elementer. • Integriteten i forhold til omgivelsene er vesentlig forstyrret pga endringer i form og material. 	<ul style="list-style-type: none"> • I stor grad bevart hovedform og noen opprinnelige elementer. • Bevart noe integritet 	<ul style="list-style-type: none"> • Bevart hovedform og stor grad av opprinnelige elementer. • Høy integritet 	<ul style="list-style-type: none"> • Svært opprinnelig både i hovedform og materialer. • Høy integritet • Bygg av en karakter som står fram både i form og materialbruk

1.3 KULTURHISTORISKE VERDIER I STUDIEOMRÅDET

Det er vesentlig å definere hvilke verdier vi kan knytte til de aktuelle kulturminnene og også hvilke egenskaper som kjennetegner dem. Historiefortellende, tidstypisk, autentisitet, integritet, identitet og bruksverdi, er nøkkelord som vi vil se på som sentrale i vurderingen av de ulike bygningene og miljøet som helhet.

Det aktuelle bygningsmiljøet i Bodø som omfattes av fasadevern, inkludert studieområde rundt, er i stor grad et homogent område. Alle tomtene ble bygget opp igjen etter

bombingen av Bodø i 1940. Noen tomter stod tomme til ut på 1960-tallet og seinere, men de fleste byggene langs denne delen av Storgata ble reist i løpet av årene 1947 til 1955.

Hvert bygg vil bli vurdert ut fra følgende forhold:

- Historiefortellende - som eksempel på helhetlig og typisk gjenreisningsbygg etter Brente Steders Regulering.
- Arkitektoniske og estetiske kvaliteter.
- Tidstypiskhet. Er bygget en god representant for sin tid?
- Ny bruk av teknologi og materialer, byggemetoder osv.
- Autentisitet; graden av opprinnelige elementer i form og detaljer.
- Integritet; byggets opprinnelighet sett i sammenheng med omgivelsene rundt.
- Plassering og betydning for gaterom og byrom.

1.4 BYUTVIKLINGEN I BODØ OG OMRÅDETS HISTORISKE SAMMENHENG

Bosetning på Bodøhalvøya kan dokumenteres tilbake til yngre steinalder, men som by er Bodø relativt ung med bystatus fra 1816. Det var først da det store sildefisket slo til i 1860-årene at Bodø begynte å ta form som en by. Byen fikk sin første byplan i 1857 basert på rutenettet med noen justeringer for terrenget. Sentrale deler av byen ble grøftet og det ble etter hvert bygget steinmolo som kunne beskytte den værutsatt havnen. Nye kvartaler og tomter ble anlagt, og tomteutnyttelsen i sentrum var høy med lukkede kvartaler med sammenhengende fasaderekker. Før 2.verdenskrig var området fra havnen og opp til Kongensgate dominert av en to-etasjes bebyggelse fra 1800-tallet.

Det vanlige huset var «Nordlandshuset» med lang smal bygningskropp som seinere ved slutten av 1800-tallet ble avløst av sveitserstilhuset med korsplanløsning og større dimensjoner. I 1886 fikk de viktige gatene i det regulerte området nye navn, blant annet Sjøgaten, Dronningensgate og Storgata.

Figur 1. Parti av Storgata før krigen. Foto Bodø krigshistoriske museum nettside.

Som vi ser av kartet fra 1893 opptatt av N.S. Krum, var noen kvartaler så godt som helt utbygget mens andre fremdeles ble brukt til dyringsgrunn på slutten av 1800-tallet.

Figur 2. Kart over Bodø fra 1893. Illustrasjon hentet fra Wikimedia.org.

Utover på begynnelsen av 1900-tallet vokser byen både med nye industrietableringer og boligbygging. Byen vokser med villabebyggelse i utkanten av kvadraturen og den lave to-etasjes bebyggelsen i sentrum ble også delvis erstattet med høyere og tettere bebyggelse. Flere monumentalbygg blir også reist i denne perioden. På 1930-tallet satt den moderne funksistilen sitt preg på byen blant annet med nye forretningsbygg i sentrum, gjerne i mur, puss og betong.

Figur 3. Brente steders Regulering, Sverre Pedersens plan for gjenreisningen av Bodø.

Figur 4. Bodø sentrum etter bombingene i 1940. K.H. Helgesen NM

Etter bombingene i 1940 startet gjenoppbyggingen av byen. Innen brannområdet ble det imidlertid nedsatt et byggeforbud da man valgte å ta seg tid til å planlegge utbyggingen av sentrum før gjenoppbyggingen kunne starte.

Det lokale arbeidet med reguleringsplanen ble raskt overtatt av «Brente steders regulering» som var et statlig organ opprettet av Gjenreisningsnemnda underlagt Innenriksdepartementet.

Institusjonen skulle stå for utarbeidelse av reguleringsplaner for byer og tettsteder i Norge som var rammet av krigsherjinger under andre verdenskrig i perioden 1940 til 1945. Professor i arkitektur, Sverre Pedersen, var institusjonens leder for statens regning frem til han ble erstattet av Erik Rolfsen i 1945.

Hver by og hvert tettsted, tilsammen 27 i tallet, fikk hvert sitt lokalkontor med en bestemt gruppe norske arkitekter for å arbeide med reguleringsplaner. Foruten Bodø var Kristiansund, Molde, Åndalsnes, Elverum, Steinkjer, Namsos og en rekke byer og fiskevær i Finnmark steder institusjonen arbeidet med planer for.

I Bodø baserte reguleringen som ble utarbeidet under krigen seg i stor grad på det gamle gatenettet, men med en viss grad av differensiering ved at noen gater ble bredere og mer markert.

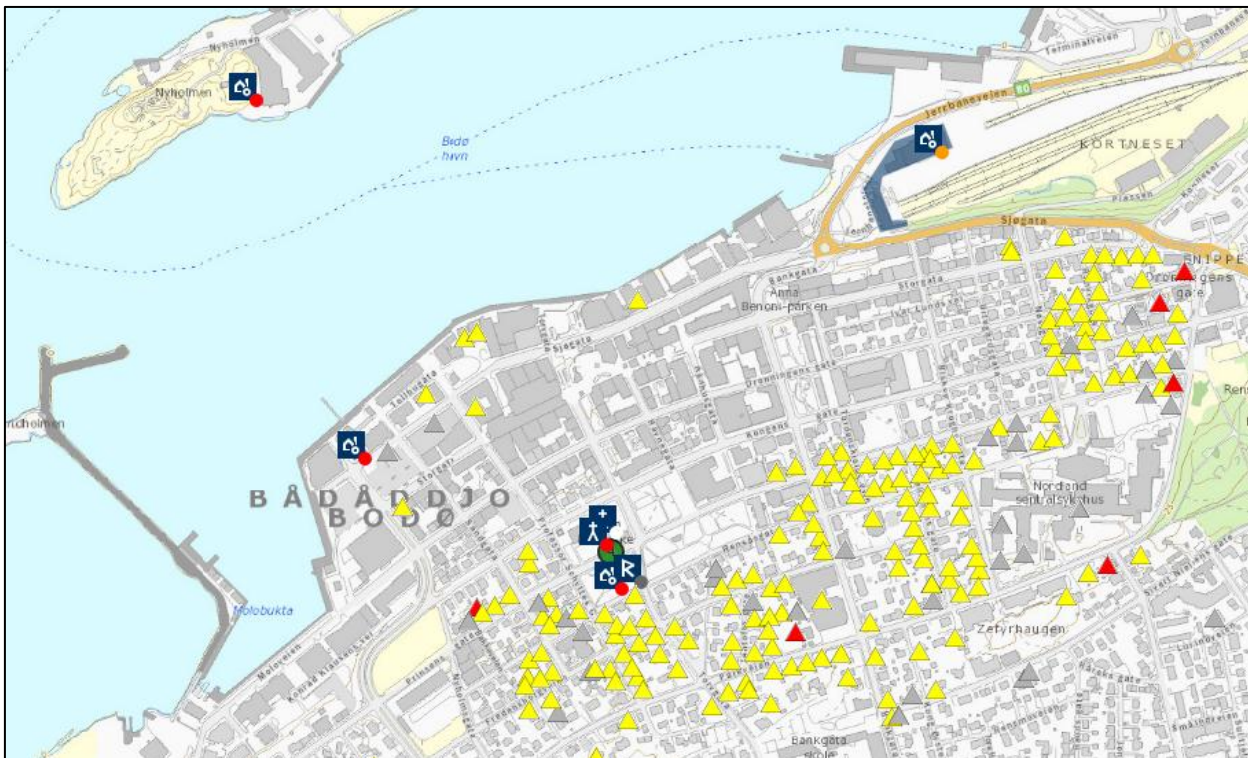
Gjenreisningen startet opp så smått allerede sommeren 1945, men mangelen på bygningsmaterialer var kritisk og det tok tid før byggingen kom skikkelig i gang. Avtaler måtte inngås for å få levert materialer fra andre steder i landet. Tilgangen på materialer har stor betydning for hvordan bebyggelsen til slutt ble utformet.

Typiske trekk for gjenreisningsarkitekturen:

- Tilpasning til lokal byggeskikk i forhold til byggets hovedform (ytre volum, høyde og takform).
- Utsiktsakser og tilpasning til terrenget.
- Byplanen skulle ta vare på byens karakteristiske landskap og naturformasjoner.
- Rikelig med sol, lys og luft.
- Kombinasjonshus med blanding av bolig og næring.
- Bruk av mur og betong.
- Enkel funksjonalisme eller blanding av funkis og nyklassisisme.
- Pussede, enkle fasader. Mineralittpuss er også typisk for perioden.

1.5 OVERSIKT OVER BODØS REGISTRERTE KULTURHISTORISKE VERDIER

Bodø kommune har en rekke verneverdige bygg og strukturer i og rundt sentrum av byen, både stående bygg og fornminner. I sentrum finner man Bodø Tollkammer, Nordlandsmuseet og Bodø Domkirke, samt Bodø jernbanestasjon som er under fredning. I tillegg er der også noen fornminnelokaliteter i sentrum. I tillegg er en rekke bygg registrert i SEFRAK registeret. Disse befinner seg like utenfor sentrumskjernen der det er bevart en rekke bygg de første tiårene av 1900-tallet, som ikke ble totalt ødelagt under bombingene av byen i 1940. Dette er først og fremst eneboliger og villaer med hage organisert i kvartaler.

Figur 5. Utsnitt fra kart fra Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden. Kartet viser fredete bygg og fornminner, samt bygg registrert i SEFRAK registeret. Disse vises med gule og røde trekkanter. SEFRAK er et nasjonalt register over bygg som er eldre enn 100 år eller fra rundt år 1900.

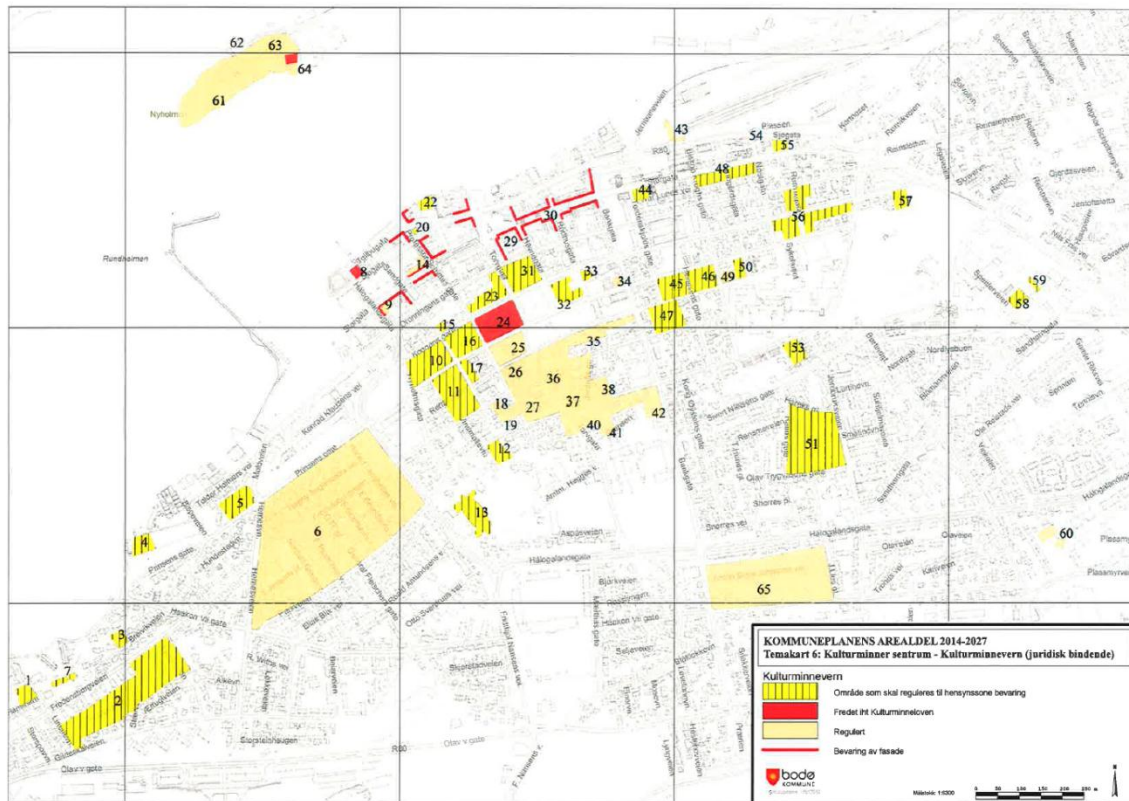
Det aktuelle studieområdet inngår også i Riksantikvarens database over nasjonale kulturminneinteresser i by (NB!register). Som gjenreisingsbebyggelse utført av BSR under annen verdenskrig er bymiljøet i Bodø sentrum av nasjonal interesse. Det definerte området omfatter rådhus, kirke og museum i tillegg til den typiske gjenreisningsarkitekturen med blandet formål bolig og næring i de sentrale bygatene. Denne databasen gir ikke i seg selv et formelt vern, men er ment å være et verktøy til nytte for forvaltning lokalt, regionalt og nasjonalt. Dette med henblikk på en forutsigbar saksbehandling i vurderingen av hva som er viktige hensyn å ta i byene som finnes i registeret.

Figur 6. Fra Riksantikvarens NBIregister. Det sentrale gjenreisningsområdet i Bodø anses å ha nasjonal kulturminneinteresse.

Bodøs kulturminneverdier er også definert gjennom temaplanen for kulturminner som ble utarbeidet i 2006 i forbindelse med kommunedelplanen for Bodø sentrum. Kulturminneplanen ble nylig integrert og videreført i kommuneplanens arealdel. Temaplanen i seg selv gir ikke et formelt vern men gjennom arealplanleggingen kan kommunen gi kulturminnene et juridisk vern etter plan og bygningsloven. Etter den nye plan- og bygningsloven fra 2009 kan man ved bruk av hensynssoner med tilhørende bestemmelser kunne sikre bevaring.

Temakartet for kulturminner i kommuneplanen viser at bygningsmiljøet langs Storgata er gitt et fasadevern. Det er altså fasadeuttrykket langs gateløpet som er vurdert som verneverdig. Fasadeuttrykket defineres gjerne av byggenes høyde, fasadeinndeling og arkitektoniske stil, samt til forholdet de står i til hverandre. Selve gate utformingen er også en vesentlig del av kulturmiljøet.

Figur 7. Temakart 6 fra kommuneplanens arealdel.

Figur 8. Gamle Bodø, håndkolorert foto fra 1950-tallet.

2 Registrering og verdivurdering.

2.1 BYGGENE I STORGATA MED VERNEDE FASADER.

Bygningsmiljøet langs Storgata består i stor grad av bygg som er reist etter gjenreisningsplanens idealer og prinsipper. Byggene som har fått fasadevern består i hovedsak av bygg reist i perioden 1947 til 1957 og har et homogent arkitektonisk uttrykk, med noen variasjoner. Vernet omfatter også noen bygninger som er reist noen år seinere og som har fått et annet arkitektonisk formspråk. Dette gjelder Storgata 15 - Mediegården, og Storgata 34 – Dressmann.

Samtlige bygninger i Storgata ser ut til å stå godt uten nevneverdig bygningsteknisk forfall. Bygningene er i denne sammenheng kun befart fra utsiden og feil og mangler kan forekomme som ikke er observert.

Fotoet under viser hvordan denne delen av Storgata så ut på begynnelsen av 1960-tallet og viser nok ganske bra hvordan byggene så ut da de var nye. Vi har derfor klippet ut et aktuelt utsnitt og satt det inn i selve rapportskjemaet sammen med fakta om byggene på de fleste eiendommene. På noen eiendommer er det satt inn andre historiske foto fra da bygget var nytt.

Figur 9. Foto tatt mellom 1960 og 1965. Fotoet er fra kommunens arkiv.

2.1.1 Storgata 7, «Gustav Moe gården»

Figur 10. Foto Norconsult 2014.

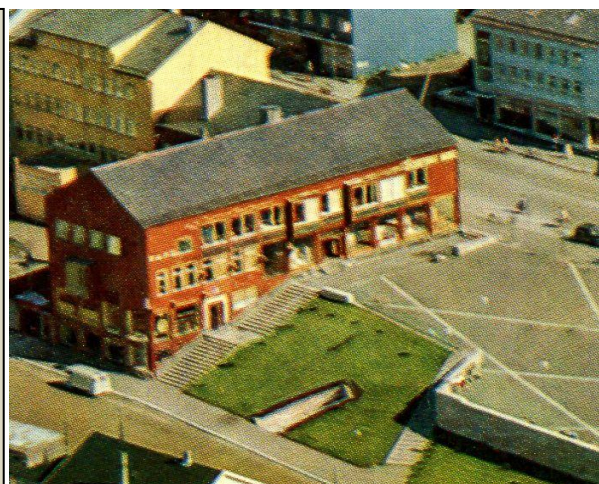
Faktaboks

Årstall: 1948-49

Arkitekt: Knut Knutsen

Opprinnelig farge: Terrakotta /rød

Opprinnelig funksjon: Butikk/bolig/kontor

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Bygget danner et viktig hjørne ved Torget. Bygget er en pusset og malt betongkonstruksjon. Bygget skiller seg litt fra de andre byggene fra denne perioden da det har en variasjon i etasjetall der det følger terrenget og har flere etasjer ned mot Sjøgata. Det følger det typiske skjemaet med funksjonsinndeling med butikk i første etasje og kontorer/bolig i 2. og 3. etasje.

Hovedendringer i form og fasader.

Byggets hovedform er i liten grad endret, men utskiftinger av vinduer og brystningsfelt har redusert det opprinnelige preget ved bygget.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygningen framstår som typisk for gjenreisningsarkitekturen og forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig både forhold til byplan og bygninger.

Bygningens rene og enkle volum med saltak, pussede fasader og knappe detaljering er bevart til tross for nye vinduer og fliser i 1. etasje.

Bruksverdien er stor da man også i dag ønsker å benytte eiendommene langs de sentrale bygatene til kombinert bolig/butikk/kontorer.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bygget vurderes til å ha **stor kulturhistorisk verdi** på grunn av sin typiske fasadekarakter og bevarte hoved utforming av fasade, samt god terrengtilpasset arkitektur. Det har en stor verdi i sammenhengen det står i. Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Det er viktig å beholde skifertaket.

Opprinnelige vinduer og skifer i brystningsfelene under vinduene er viktig å bevare.

Ved utskifting av vinduer anbefales det å sette inn vinduer med lik inndeling som opprinnelig. Se historiske fotos.

Skilting kan også vurderes å gjøres på en måte som er mer i tråd med slik det opprinnelig ble gjort i stor grad med vertikale skilt.

Figur 11. Fasaden mot Sjøgata med piler som markerer opprinnelige elementer. Norconsult 2014.

Figur 12. Historisk foto trolig fra 1970-tallet. Fra kommunens arkiv.

Figur 13. Historisk foto fra 1950-tallet. Fra kommunenes arkiv.

2.1.2 Storgata 9

Figur 14. Foto Norconsult 2014

Faktaboks

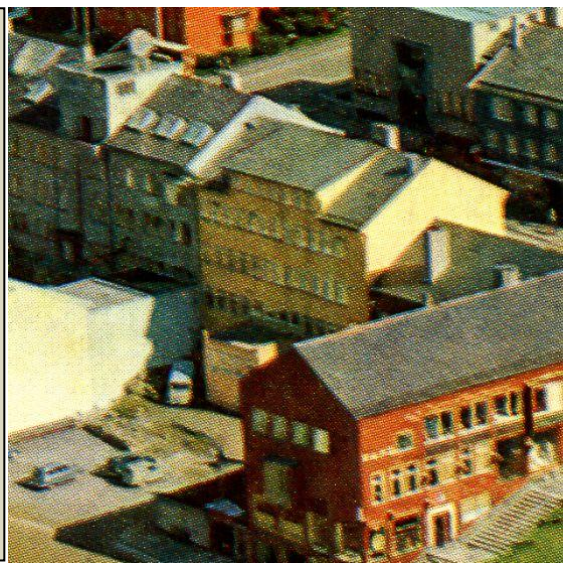
Årstall: 1954

Arkitekt: Gunnar Moldjord

Opprinnelig farge: Gul

Opprinnelig funksjon: Butikk/kontor (bolig?)

Dagbladet Nordlands framtid.

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Bygget er en pusset og malt betongkonstruksjon i tre etasjer . Bygget har typisk funksjonsinndeling med butikk i første etasje og kontorer i 2. og 3. etasje. Uklart om det tidligere har vært boliger i bygget. Taket har saltaksform og er tekket med skifer. Pussen i fasaden er såkalt «spiss puss» - som gir en litt nuppete overflatebehandling. Usikkert om dette er opprinnelig. Fasaden har fått nye fliser i 1. etasje. Samtlige vinduer i fasaden mot Storgata ser ut til å være av nyere dato, men de har beholdt den opprinnelige formen med en horisontal sprosse. Tidligere var vinduene torams, der den øverste delen lot seg åpne separat. Vinduet som strekker seg over flere etasjer knyttet til trappegangen gir innsyn på trappegang elementer som ser ut til å være opprinnelige og som gir en ekstra kvalitet til fasaden. Usikkert om selve trappevinduet er opprinnelig. Fra historiske foto ser det ut til å ha blitt noe endret.

Hovedendringer i form og fasader.

Bygget framstår som opprinnelig i hovedform og arkitektonisk uttrykk.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Bygget har mange opprinnelige elementer i form og noen i detaljer. Taket har skiferkledning som kan være opprinnelig. Bygget som helhet framstår som opprinnelig med opprinnelig fasadeinndeling, vindusform og markert skille mellom 1. etasje og resten av bygget. Byggets integritet framstår som høy.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygningen framstår som typisk for gjenreisningsarkitekturen og forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig både forhold til byplan og bygninger.

Bygningens rene og enkle volum med saltak, pussede fasader og knappe detaljering er bevart til tross for nye vinduer og fliser i 1. etasje.

Bruksverdien er stor da man også i dag ønsker å benytte eiendommene langs de sentrale bygatene til kombinert bolig/butikk/kontorer.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bygget vurderes til **middels kulturhistorisk verdi** på grunn av sin typiske fasadekarakter og noe autentisitet i materialer og detaljer. Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Det er viktig å beholde takflaten uten store arker eller oppløst. Skiferkledningen må bevares. De nye flisene på fasaden i 1. etasje kan med fordel fjernes, fasaden pusses og males og gesimsen markeres sterkere slik det har vært opprinnelig. Beholde den gule fargen på fasaden men gjerne i en lysere tone. Unngå overbygg over fortau med mindre det inngår i en helhetlig plan for gateløpet.

Figur 15. Godkjent byggesakstegning av fasaden fra 1952. Fra kommunens arkiv.

Figur 16. Utsnitt av historisk foto fra 1950-tallet. Fra kommunens arkiv.

2.1.3 Storgata 11, «Nordlandsposten»

Figur 17. Foto Norconsult 2014.

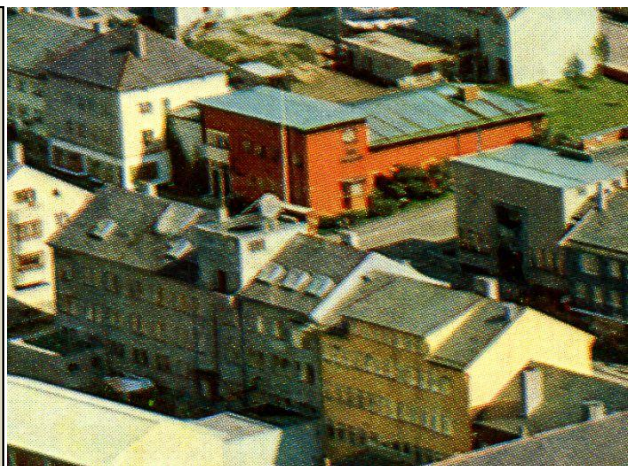
Faktaboks

Årstill: 1947

Arkitekt: Ukjent

Opprinnelig farge: Lys grønn

Opprinnelig funksjon: Lokaler for
Nordlandsposten?

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Bygget er et langt hjørnebygg med fasader som vender mot Storgata og Rådhusgata. Bygget er en betongkonstruksjon over tre etasjer med bæring i ytterveggene. Bygget har en større grunnflate enn de fleste andre byggene fra denne perioden. Opprinnelig var dette en bygning med pussede og malte fasader i 2. og 3. etasje og med en mørk mineralittpuss på fasaden i 1. etasje. Bygget har i dag en nyere platekledning i de øverste etasjene og en ny mineralittpuss samt trepanel på deler av fasaden i 1. etasje. Taket har saltaksform med valm mot gatehjørnet. Takflaten er tekket med nyere materiale (svart betongtakstein eller plater). I nyere tid er det bygget på 6 arker eller takopplett på takflaten mot Storgata. Samtlige vinduer og dører ser ut til å være av nyere dato. Vindusåpningene har beholdt sin opprinnelige form og plassering, men de nye vinduene har en ny utforming uten horisontal sprosse. Den nye fasadekledningen bygger vegglivet ut slik at vinduene får en dyp plassering i vegg. Det er etablert et saltakformet takoverbygg over fortauet langs hele fasaden. En morsom, men viktig detalj er inskripsjonen «Nordlandsposten» på pipe/luftesjakten på taket.

Hovedendringer i form og fasader.

Hovedendringen ved bygget er takopplettene og den nye fasadekledningen som bygger ut fasadelivet og gir bygget et helt nytt uttrykk.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Bygget har få synlige opprinnelige elementer og tiltakene på tak og fasade og takutbygg gjør at bygningen mister sitt opprinnelige forhold til bygningsmiljøet, det vil si at integriteten er sterkt forstyrret.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygningen har mistet mye av sitt opprinnelige arkitektoniske uttrykk og framstår i dag som endret i forhold til gjenreisningsarkitekturens estetikk. Bygningens hovedform er imidlertid bevart.

Vurdering/vekting av kulturhistorisk verdi

Bygget vurderes til å ha **liten kulturhistorisk verdi** slik det framstår i dag. Det er få opprinnelige bygningsdetaljer og byggets integritet er sterkt forstyrret. Mange av tiltakene er imidlertid reversible. Som hjørnebygg får bygget en ekstra viktig rolle i forhold til opplevelsen av fasademiljøet. Som del av gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Ved behov for omfattende rehabilitering bør fasedeutrykket tilbakeføres. Platene bør erstattes med malt puss. Dersom behovet for isolasjon fører til at vegglivet bygges ut bør vinduene flyttes ut i vindusåpningen. Takoverbygget over fortauet bør fjernes eller erstattes av en konstruksjon med et mer transparent og enhetlig uttrykk. Inskripsjonen «Nordlandsposten» på takelementet gir identitet til bygget og bør vedlikeholdes og bevares.

Figur 18. Historisk foto fra 1950-tallet. Fra kommunens arkiv.

Figur 19. Håndkolorert foto fra 1950-tallet. Fra kommunens arkiv.

Figur 20. Historisk foto trolig fra 1970-tallet. Fra kommunens arkiv.

2.1.4 Storgata 13

Figur 21. Foto Norconsult 2014.

Faktaboks

Årstall: 1951

Arkitekt: Ukjent

Opprinnelig farge: Grønn?

Opprinnelig funksjon: Butikk/kontor/bolig

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører..

Bygget ligger på østre hjørnet mellom Storgata og Rådhusgata, ved «Bankplassen». Bygget består av pusset og malt betongkonstruksjon med bæring i ytterveggene. Taket har saltaksform og er tekket med betongstein i nyere tid. Opprinnelig har taket vært tekket med skifer. Vinduene er i dag ett-rams kvadratiske husmorvinduer. Tidligere ser det ut til å ha vært torams vinduer i 2. og 3. etasje. Butikkvinduene og dørpartiet er også av nyere dato.

Hovedendringer i form og fasader.

Hoved endringene ved bygget er de dominerende arkene på takflaten mot Storgata.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Bygget har i stor grad beholdt hovedform men få opprinnelige detaljer. Byggets integritet er imidlertid i stor grad intakt og er lett gjenkjennelig som gjenreisningsarkitektur.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Til tross for endringer i fasaden framstår bygningen som typisk for gjenreisningsarkitekturen og forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig både forhold til byplan og bygninger. Dette gir både historiefortellende verdi og identitetsverdi.

Fasadenes rytme og enkle uttrykk er bevart. Bygget har noen detaljer som altan og karnapp på gavlveggen som gir bygget noen arkitektoniske kvaliteter.

Bruksverdien er stor da man også i dag ønsker å benytte eiendommene langs de sentrale bygatene til kombinert bolig/butikk/kontorer.

Vurdering/vekting av kulturhistorisk verdi

Bygget vurderes til å ha **middels kulturhistorisk verdi** på grunn av sin typiske fasadekarakter og bevarte hoved utforming av fasaden. Takoppsettene på den godt synlige takflaten trekker ned på verdien av det estetiske uttrykket men forstyrrer ikke byggets integritet i særlig grad. Bygget har en viktig plassering i gatemiljøet. Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Ved utskifting av vinduer anbefales det å skifte til torams vinduer med opprinnelig uttrykk. Bygget bør også males i en farge som er i tråd med gjenreisningsarkitekturens fargeskala.

Figur 22. Utsnitt av håndkolorert historisk foto fra 1950-tallet. Fra kommunens arkiv.

2.1.5 Storgata 15, «Mediehuset»

Figur 23. Foto Norconsult 2014.

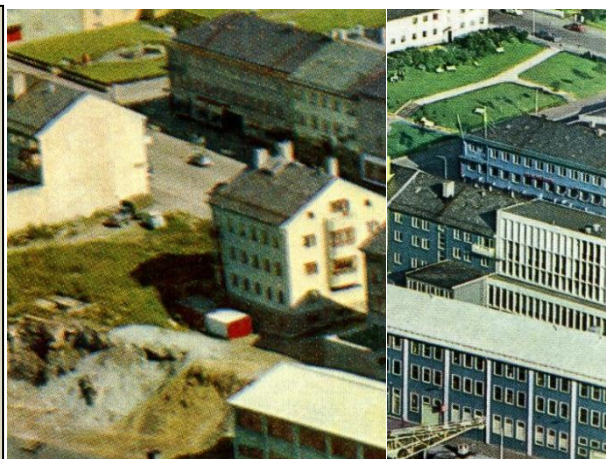
Faktaboks

Årstall: Ukjent

Arkitekt: Ukjent

Opprinnelig farge: Ukjent

Opprinnelig funksjon: Mediehus.

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Betongbygg i 4 etasjer, 4. etasje er inntrukket fra fasaden. Bygget er ikke en del av gjenreisningsarkitekturen. Byggeår er ukjent men vi kan anta at det er fra sent 60-tal fordi denne arkitekturen er typisk for midten til slutten av 60-tallet i Norge. Fasaden er delt inn etter samme prinsipp som gjenreisningsarkitekturen med en åpen og utadvendt fasade i 1. etasje med store vinduer. Byggets 2., 3., og 4. etasje er delt inn med pilastre i en jevn repetitiv rytme, mellom hver pilaster er det vindu med et brystningsfelt under.

Brystningsfeltene kan være nye eller bare malt røde. Overgangen mellom 2. etasje og 3. etasje er markert med et horisontalt kobber-bånd som underordner seg pilastrene.

Overgangen til taket er tekket med et gesimsbeslag av kobber. Pilastrene kombinert med brystningsfeltene skaper en skulpturell fasade. I overgangen mellom 1. etasje og 2. etasje er det en vegghegt baldakin med en spesiell utforming og høy materialkvalitet i og med at den er tekket med kobber. Selve inngangspartiet er trukket litt inn i fasaden og er utformet i teak. Alle vinduene i 1. etg er opprinnelige og er laget av teak.

Vinduene i de øvrige etasjene er aluminiumsvinduer fra nyere tid.

Hovedendringer i form og fasader.

Det kan se ut til at de røde brystningsplatene under vinduene i fasaden er nye, eller malt i senere tid. Ut over det er det ingen vesentlige endringer i fasaden slik som den fremstår i dag.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Bygget fremstår som tidstypisk for 1960-tallsarkitekturen i Norge. Bygget har mange opprinnelige kvaliteter. Det er en god representant fra sin tid. Det er et bygg som gir kvalitet til gateløpet og som passer godt inn sammen med gjenreisningsarkitekturen. Bygget har høy integritet.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygget representerer et typisk 1960-tallsbygg, med en ny fasaderytme i forhold til den enkle nøkterne og glattpussede gjenreisningsarkitekturen. Bygget framstår som en god representant fra sin tid med arkitektoniske og estetiske kvaliteter. Bruksverdien antas å være høy.

Vurdering/vekting av kulturhistorisk verdi

På grunn av opprinnelige karakter i forhold til sin tid så vurderes dette bygget til å ha **middels kulturhistorisk verdi**.

Bygget vurderes til å ha liten verdi i forhold til gjenreisningsarkitekturen i Bodø fordi dette ikke er en del av denne, men har kommet i ettertid. Bygget har **lokal kulturhistorisk verdi**.

Anbefalinger

Det er viktig å ta vare på alle opprinnelige materialkvaliteter og detaljer. Utformingen må ikke endres. Fasaden mot bakgård bør også bevares.

Figur 24. Inngangspartiet med opprinnelige kvaliteter. Norconsult 2014.

2.1.6 Storgata 17

Figur 25. Foto Norconsult 2014.

Faktaboks

Årstall: Bygget godkjent 1949

Arkitekt: Gunnar Moldjord

Opprinnelig farge: Lys gul

Opprinnelig funksjon: Møbelbutikk og bolig/kontor

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Pusset og malt betongkonstruksjon over tre etasjer med bæring i ytterveggene. Typisk funksjonsinndeling med butikk i første etasje og kontorer/bolig i 2. og 3. etasje. Taket har saltaksform og er tekket med skifer. I nyere tid er det bygget to takopplett som er tekket med båndteking av sink. Spesielt med denne fasaden er at den har to balkonger på hver side av fasaden i 3. etg. Balkongene er i senere tid bygget om til karnapper. Håndkolorert fasadebilde viser en gul fasade med tofagsvinduer i teak og trefagsvinduer på sidene. Dagens vinduer er husmorvinduer av nyere dato. Vindusfeltene i 1. etg har opprinnelig format men er byttet ut i nyere tid med aluminiumprofil vinduer. Første etage har opprinnelig vært forblendet med skiferstein, i dag er det pusset rå betong i denne etasjen.

Hovedendringer i form og fasader.

Hoved endringen på dette bygget er takopplettene, innbygging av balkong, nye vinduer med ny inndeling og endret fasademateriale i 1. etg.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Bygget har mange små endringer av detaljer som til sammen utgjør en vesentlig endring fra sitt opprinnelige uttrykk. Endringene som er gjort er reversible.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Til tross for mange endringer i fasaden fremstår bygningen som typisk for gjenreisningsarkitekturen. Den forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig både forhold til byplan og bygninger.

Bygningens rene og enkle volum med saltak, glatte vegger og knapp detaljering er litt forstyrret av takopplettene og skiltingen langs hele fasadens nederste del av 2. etg.

Bruksverdien er stor da man også i dag ønsker å benytte eiendommene langs de sentrale bygatene til kombinert bolig/butikk/kontorer.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bygget vurderes til **middels kulturhistorisk verdi** på grunn av sin typiske fasadekarakter og bevarte hovedutforming av fasaden. Det har en stor verdi i sammenhengen det står i. Summen av småendringer i fasaden trekker verdien på bygget slik det fremstår i dag litt ned. Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

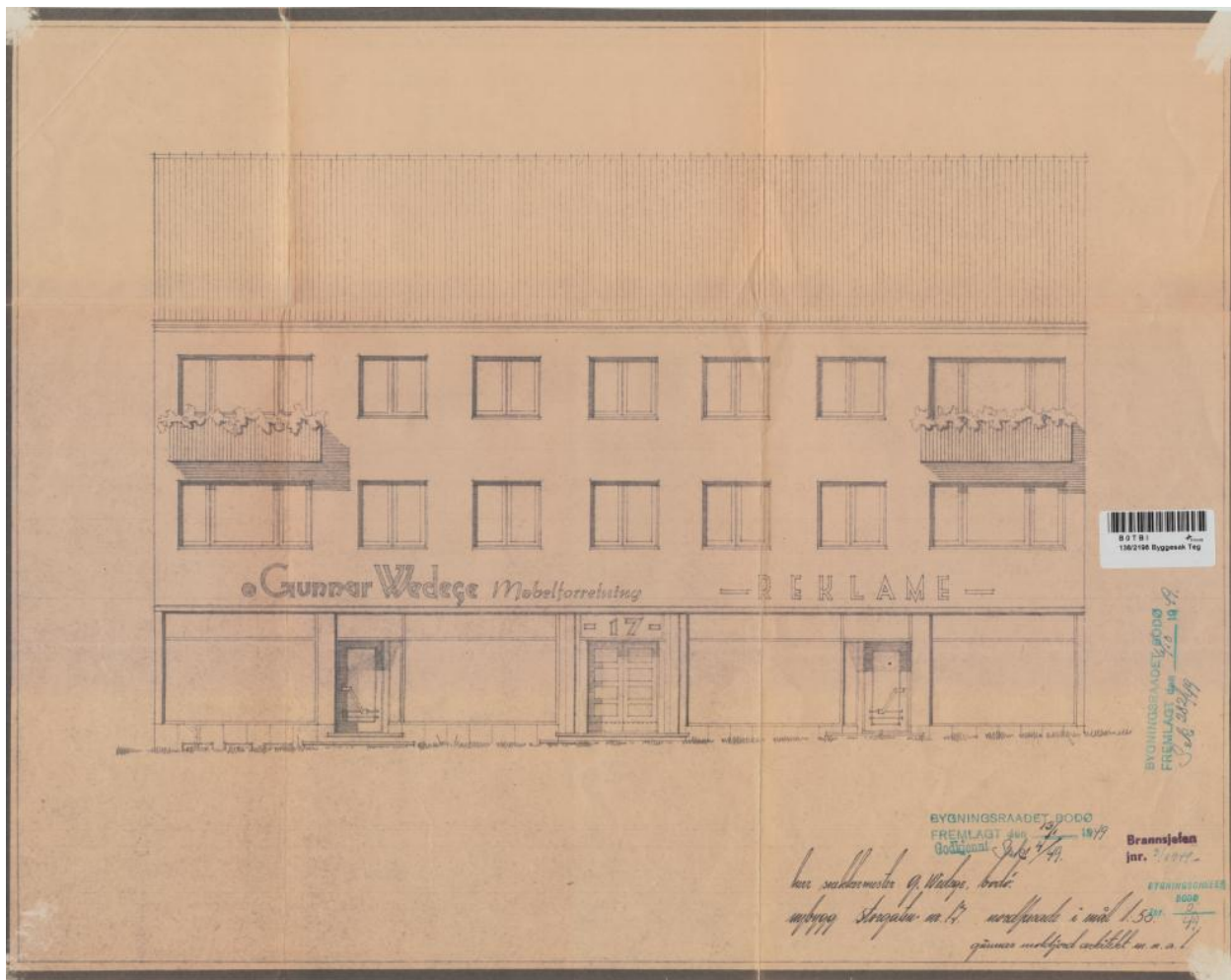
Ved utskifting av vinduer anbefales det å sette inn vinduer med lik inndeling som opprinnelig. Se historiske fotos.

Skilting kan også vurderes å gjøres på en måte som er mer i tråd med slik det opprinnelig ble gjort; vertikale skilt.

Det er viktig å beholde skifertaket. Typisk skilting for denne type arkitektur er vertikale skilt på fasaden i 2. etg.

Figur 26. Foto fra 1960 og 1970 tallet. Kommunens arkiv.

Figur 27. Opprinnelig fasadetegning fra kommunens arkiv.

2.1.7 Storgata 19 «Trevarefabrikken»

Figur 28. Foto Norconsult 2014.

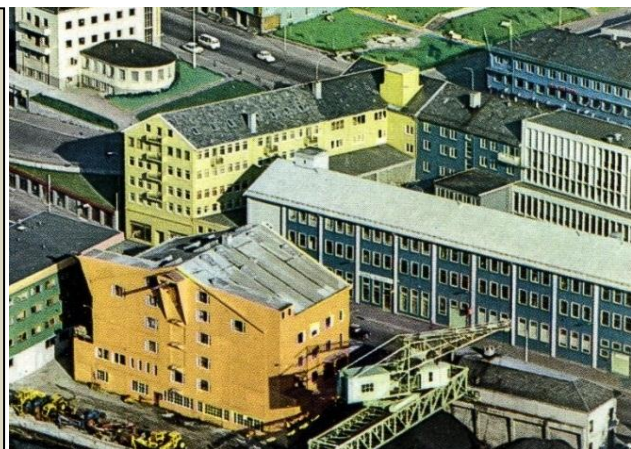
Faktaboks

Opprinnelig Årstall: 1949

Arkitekt: Ukjent

Opprinnelig farge: Lys gul?

Opprinnelig funksjon: Trevarefabrikk og møbelbutikk

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Bygget er et hjørnebygg med fasader som vender mot Storgata, Bankgata og Sjøgata. Det er en pusset og malt betongkonstruksjon. Taket har saltaksform som er tekket med skifer. I nyere tid er det bygget på takopplett som er tekket med båndtekkning av sink. Fasadeuttrykket er opprinnelig på fasade mot Bankgata og fasade som vender mot Sjøgata. De opprinnelige vinduene har vært to-fagsvinduer i teak. Dagens vinduer er malte, noen av vinduene er erstattet med husmorvinduer.

Inngangsdøren ligger på hjørne mellom Bankgata og Storgata. Mot Storgata er det store butikkvinduer i teak, disse er opprinnelige. Mot Bankgata er butikkvinduene malt.

Hoved endringer i form og fasader.

Hoved endringen består av tak-opplettene og utskifting av vinduer på deler av bygget mot Bankgata og Storgata. I fasaden mot Sjøgata er det satt inn en garasjeport som ikke er opprinnelig. Det er lagt på et dominerende gesimsbånd mellom 1. etg og 2. etasje som dominerer fasaden.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Bygget har mange opprinnelige elementer både i form og detaljer.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygningen framstår som typisk for gjenreisningsarkitekturen og forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig både forhold til byplan og bygninger.

Bygningens rene og enkle volum med saltak, glatte vegger og knapp detaljering er litt forstyrret av takopplettene og det kraftige gesimsbåndet mellom 1. etg og 2. etg.

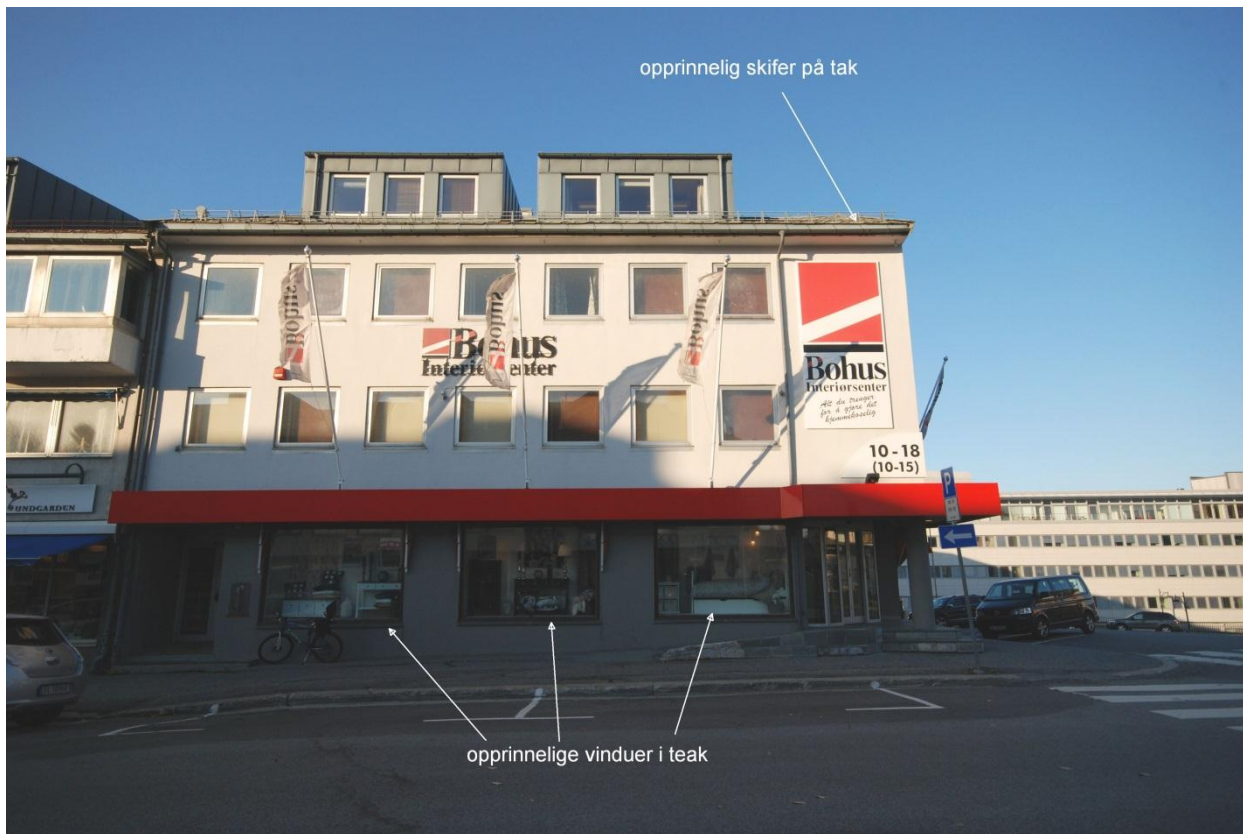
Bruksverdien er stor da man også i dag ønsker å benytte eiendommene langs de sentrale bygatene til kombinert bolig/butikk/kontorer.

Vurdering/vekting av verneverdi

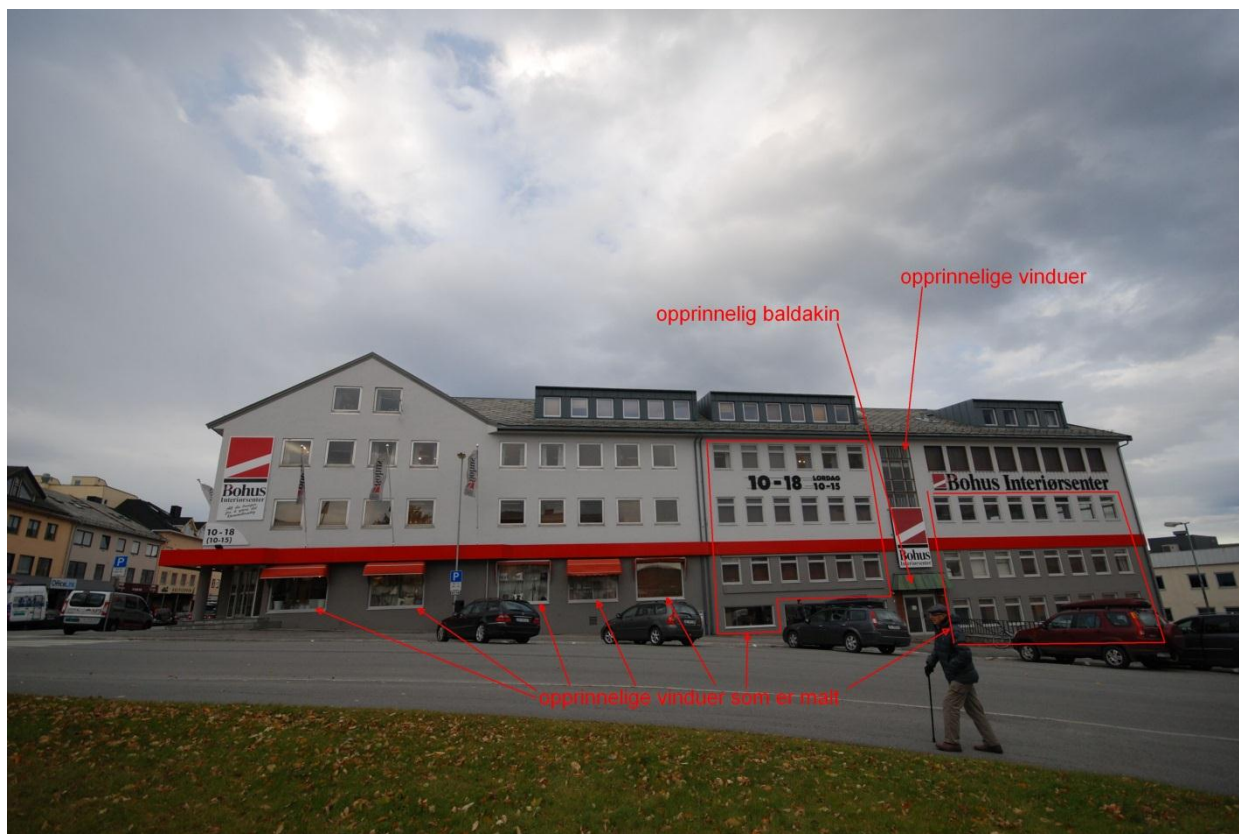
Bygget vurderes til **middels kulturhistorisk verdi** på grunn av sin typiske fasadekarakter og stor autentisitet i materialer og detaljer. Som hjørnebygg får bygget en ekstra viktig rolle i forhold til opplevelsen av fasademiljøet. Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Ta vare på alle opprinnelige materialkvaliteter og detaljer. Utformingen må ikke endres.

Figur 29. Bygget med inntegnet piler som viser til opprinnelige elementer. Foto Norconsult 2014

Figur 30a og b. Foto med inntegnet piler som viser til opprinnelige elementer. Norconsult 2014.

Figur 31. Håndkolorert historisk foto fra 1950-tallet. Kommunens arkiv.

Figur 32. Foto trolig fra 1980-tallet viser bygget uten takopplett. Kommunens arkiv.

2.1.8 Storgata 26 «Tandberg gården»

Figur 33. Foto Norconsult 2014.

Faktaboks

Årstall: 1955

Arkitekt: Ukjent

Opprinnelig farge: Grønn

Opprinnelig funksjon: Butikk, bolig/kontor

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Bygget er et hjørnebygg som ligger mellom Torvgata og Storgata.

Det består av betongkonstruksjon med bæring i ytterveggene. Taket er tekket med opprinnelig skifer. Fasaden består av pusset betong. Fasaden er typisk for sin tid, enkel utforming med rektangulære vinduer i fasaden. Et karnapp i 3.etg er en detalj som gir bygget en egen karakter. På hjørnet over inngangspartiet i 1. etg er det rester av en baldakin i plass-støpt betong. Denne baldakinen fulgte opprinnelig fasaden helt bort til Tjærandsengården (Storgata 30).

Fasaden har sin opprinnelige karakter i 2. og 3. etg som er byggets kontor/boligdel.

Det er bygget en glassfasade som stikker 1,5 meter ut fra opprinnelig fasadebygg. I tilknytning til dette glassbygget er det et takoverbygg som dominerer fasaden og som arkitektonisk tar fokuset fra den rene og enkle formen som bygg fra denne tidsepoken innehar. Den nye baldakinen har en skrå linje som spiser seg inn på vinduene i 2. etg.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Tak og fasaden i 2. etg vurderes til å ha høy autentisitet. Noen av vinduene kan være opprinnelige.

Fasaden i 1. etg er forandret i form. Prinsippet med butikkvinduer er ivaretatt, men uttrykket er vesentlig forandret. Fasaden mot bakgården er i stor grad opprinnelig.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygningen framstår som typisk for gjenreisningsarkitekturen og forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig både i forhold til byplan og bygninger. Dette gir både historiefortellerne verdi og identitetsverdi.

Bygningens rene og rolige uttrykk preget av glatte vegger med knapp detaljering er noe forstyrret av moderne tilbygg som endrer den opprinnelige balansen i fasaden og også fasadens forhold til gaten. Bygget har fine detaljer som vinduskarnappet i 3. etasje.

Bruksverdien er stor da man også i dag ønsker å benytte eiendommene langs de sentrale bygatene til kombinert bolig/butikk/kontorer.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bygget vurderes til å ha **middels kulturhistorisk verdi** på grunn av sin typiske fasadekarakter bevart hovedutforming av fasaden. Det har en stor verdi i sammenhengen det står i som hjørnebygg mot Torvgata og med fasade mot Torget. Ombyggingen av fasaden i 1. etg forstyrrer det opprinnelige uttrykket, men deler av tiltakene kan reverseres og det er mulig å gjenskape opprinnelig fasade i større grad.

Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Ta vare på alle opprinnelige materialkvaliteter og detaljer. Fjerne takoverbygg og erstatte dette med noe som er mer i tråd med opprinnelig baldakin i betong. Det anbefales å utarbeide en felles løsning for hele gateløpet som er mer i stil med opprinnelig karakter og gir et enhetlig uttrykk.

Figur 34. Fasaderekken mot Torget på 1970-tallet. Utsnitt av historisk foto fra kommunens arkiv

2.1.9 Storgata 20. «Johanson-gården»

Figur 35. Foto Norconsult 2014.

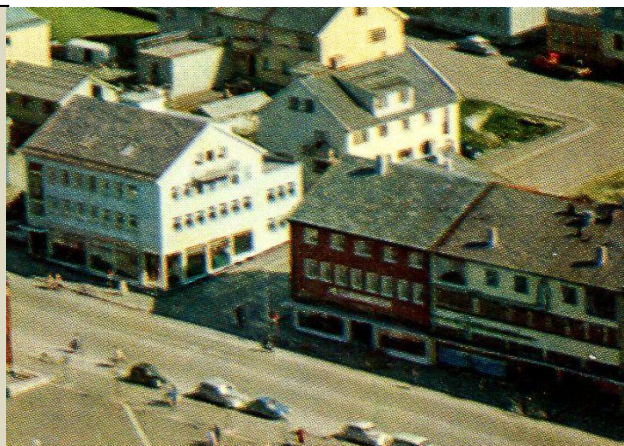
Faktaboks

Årstall: 1948 (1949 i "byen vårres")

Arkitekt: Knut Knutsen

Opprinnelig farge: Lys/hvit

Opprinnelig funksjon: Butikk, kontor, bolig

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Bygget ligger mellom to andre bygg og inngår i et sammenhengende gateløp.

Det består av betongkonstruksjon med bærende innvendige søyler. Taket er tekket med opprinnelig skifer. Fasaden består av pusset betong. Vindusinnelingen i fasadens 2. og 3. etg har en egen karakter sammenlignet med byggene fra samme periode.

Andre etage består av et vindusbånd mens 3. etg har en egen rytme med to store vinduer på siden og tre kvadratiske vinduer i midten. De midterste vinduene har en liten asymmetri som gir plass til butikkskilt. Fasaden mot bakgård er i stor grad autentisk.

Hoved endringer i form og fasader.

Fasadene har sin opprinnelige karakter i 2. og 3. etg som er byggets kontor/boligdel.

Fasaden i 1. etg er vesentlig forandret. Opprinnelig gikk det en sammenhengende baldakin av plass-støpt betong fra Tandberggården (Storgata 26) til Tjærandsengården (Storgata 30). Baldakinen er fjernet bortsett fra en liten rest på hjørnet av Tandberggården. Det er bygget en glassfasade som stikker 1,5 meter ut fra opprinnelig fasadebygg. I tilknytning til dette glassbygget er det et takoverbygg som dominerer fasaden og som arkitektonisk tar fokuset fra den rene og enkle formen som bygg fra denne tidsepoken innehar. Baldakinen har en skrå linje som spiser seg inn på vinduene i 2. etg.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Tak og fasaden i 2. etg vurderes til å ha høy autentisitet. Noen av vinduene kan være opprinnelige. Fasade i 1. etg er totalt forandret i form. Prinsippet med butikkvinduer er ivaretatt, men uttrykket er vesentlig forandret. Fasade mot bakgård er tilnærmet som opprinnelig med opprinnelige vinduer.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygningen framstår som typisk for gjenreisningsarkitekturen og forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig både forhold til byplan og bygninger. Dette gir både historiefortellende verdi og identitetsverdi.

Byggets konstruksjonsmetode med bærende søyler gjør bygget spesielt i forhold til de andre byggene langs gaten der de fleste byggene er betongbygg med bærende vegger.

Bygningens rene og rolige uttrykk preget av glatte vegger med knapp detaljering er noe forstyrret av moderne tilbygg som endrer den opprinnelige balansen i fasaden og også fasadens forhold til gaten.

Bruksverdien er stor da man også i dag ønsker å benytte eiendommene langs de sentrale bygatene til kombinert bolig/butikk/kontorer.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bygget vurderes til å ha **middels kulturhistorisk verdi** på grunn av sin typiske fasadekarakter i 2. og 3. etg og stor autentisitet i materialer og detaljer. Ombyggingen av fasaden i 1. etg trekker ned på verdien av det estetiske uttrykket og forstyrrer også byggets autentisitet og integritet, men tilbygget kan i stor grad reverseres og det er mulig å gjenskape opprinnelig fasade dersom dette er ønskelig.

Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Opprinnelig form og materialkvaliteter bør bevares. Nødvendigheten av takutspring bør vurderes og man kan eventuelt se på muligheten for å få utarbeidet en felles løsning for hele gateløpet som er mer i stil med opprinnelig karakter og gir et enhetlig uttrykk.

Figur 36. Fotoene viser fasaden mot bakgården sannsynligvis på 1960-tallet og fasaden mot Torget ca. 1970
Fra kommunens arkiv.

2.1.10 Storgata 30 «Tjærandsen-gården»

Figur 37. Foto Norconsult 2014.

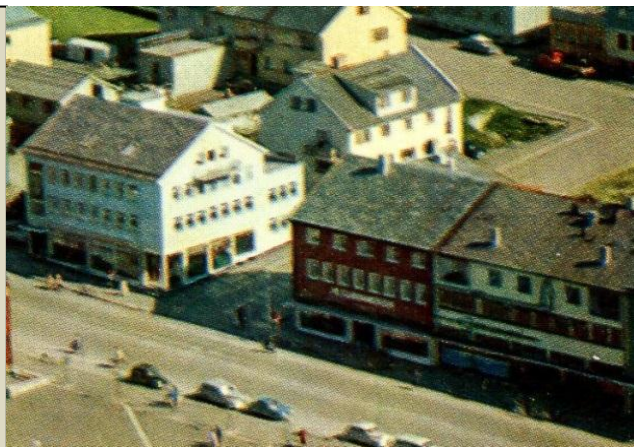
Faktaboks

Årstall: 1957 (byggemeldt i 1947)

Arkitekt: Knut Knutsen

Opprinnelig farge: Rødbrun

Opprinnelig funksjon: Butikk/kontor/bolig

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Bygget er et hjørnebygg som ligger mellom Havnegata og Storgata.

Det består av betongkonstruksjon med bæring i ytterveggene. Taket er tekket med opprinnelig skifer. Fasaden består av pusset betong. Fasaden er typisk for sin tid, enkel utforming med rektangulære vinduer i fasaden. Fasaden har sin opprinnelige karakter i 2. og 3. etg som er byggets kontor/boligdel.

Hovedendringer i form og fasader.

Fasaden i 1. etg er vesentlig forandret. Opprinnelig gikk det en sammenhengende baldakin av plass-støpt betong fra Tandberggården (Storgata 26) til Tjærandsengården (Storgata 30). Baldakinen er fjernet bortsett fra en liten rest på hjørnet av Tandberggården. Det er bygget en glassfasade som stikker 1.5 meter ut fra opprinnelig fasadebygg. I tilknytning til dette glassbygget er det et takoverbygg.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Fasaden i 1. etg er forandret i form. Prinsippet med butikkvinduer er ivaretatt, men uttrykket er vesentlig forandret med utbygg og takoverbygg. Arken på taket endrer også bygningen og hele bygningsradens symmetri og rene linjer.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygningen framstår som typisk for gjenreisningsarkitekturen og forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig både forhold til byplan og bygninger. Dette gir både historiefortellende verdi og identitetsverdi.

Bygningens rene og rolige uttrykk preget av glatte vegger med knapp detaljering er noe forstyrret av moderne tilbygg som endrer den opprinnelige balansen i fasaden og også fasadens forhold til gaten.

Bruksverdien er stor da man også i dag ønsker å benytte eiendommene langs de sentrale bygatene til kombinert bolig/butikk/kontorer.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bygget vurderes til å ha **lav kulturhistorisk verdi** på grunn av tap av autentisk uttrykk og integritet. Bygget har likevel noen opprinnelige kvaliteter som skifer på taket. Ved sin plassering ved torget og på et gatehjørne blir bygget viktig for sammenhengen i bygningsmiljøet. Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Viktig å bevare opprinnelig skifer på taket. Unngå flere takarker. Nødvendigheten av takutspring bør vurderes og eventuelt se på muligheten for å få utarbeidet en felles løsning for hele gateløpet som er mer i stil med opprinnelig karakter og gir et enhetlig uttrykk.

Figur 38. Historisk foto fra 1970-tallet. Kommunens arkiv.

2.1.11 Storgata 32 «Apotekgården»

Figur 39. Foto Norconsult 2014.

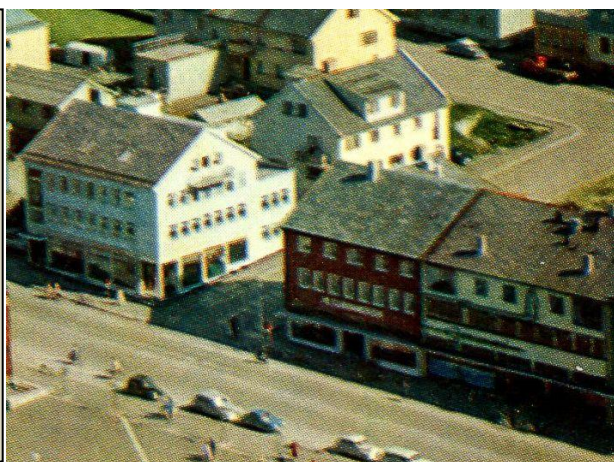
Faktaboks

Årstall: 1951

Arkitekt: Ukjent

Opprinnelig farge: Lys blå?

Opprinnelig funksjon: Butikk, bolig/kontor

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Bygget ligger på det sør-østre hjørnet av Storgata og Havnegata. Det er en pusset og malt betongkonstruksjon med bæring i ytterveggene. Taket har saltaksform og var opprinnelig tekket med skifer. Nå er det tekket med nye materialer (betongtakstein?). Fasadeuttrykket i 2. og 3. etasje er i stor grad opprinnelig med opprinnelig teak inngangsdør og opprinnelige trappevinduer. Opprinnelige elementer i trappegangen kan ses fra gaten. Dette er med å gi bygget en opprinnelig karakter. Vinduene i 2. og 3. etasje er etfags vinduer med rammer i tre, men tegninger og foto viser at vinduene tidligere var tofagsvinduer med horisontal deling. Vinduene antas derfor ikke å være opprinnelige. 1. etasje mot gaten hadde tidligere den typiske inndelingen med tydelig skille mellom 1. og 2. etasje og store butikkvinduer. Første etasje er i dag i stor grad endret med utbygg og takoverbygg.

På fasaden mot Havnegata har bygget en karakteristisk balkong i gavlen (4.etasje).

Hovedendringer i form og fasader.

I 1. etasje er det bygget et utbygg på ca. 1,5 meter med store glassvinduer. Over dette er det bygget et takoverbygg som stikker ytterligere en meter ut over fortauet. Taket er tekket med nytt materiale.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Bygget har mange opprinnelige elementer både i form og detaljer.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygningen framstår som typisk for gjenreisningsarkitekturen og forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig både forhold til byplan og bygninger. Dette gir både historiefortellende verdi og identitetsverdi.

Bygningens rene og rolige uttrykk preget av glatte vegger med knapp detaljering er noe forstyrret av moderne tilbygg som endrer den opprinnelige balansen i fasaden og også fasadens forhold til gaten.

Bruksverdien er stor da man også i dag ønsker å benytte eiendommene langs de sentrale bygatene til kombinert bolig/butikk/kontorer.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bygget vurderes til å ha **middels kulturhistorisk verdi** på grunn av sin typiske fasadekarakter i 2. og 3. etg og en viss autentisitet i materialer og detaljer. Ombyggingen av fasaden i 1. etg trekker ned på verdien av det estetiske uttrykket og forstyrrer også byggets autentisitet og integritet, men tilbygget kan i stor grad reverseres og det er mulig å gjenskape opprinnelig fasade. Som hjørnebygg får bygget en ekstra viktig rolle i forhold til opplevelsen av fasademiljøet. Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Opprinnelige kvaliteter i vinduer og dør bør bevares. Nødvendigheten av takutspring bør vurderes og eventuelt kan man se på muligheten for å få utarbeidet en felles løsning for hele gateløpet som er mer i stil med opprinnelig karakter og gir et enhetlig uttrykk.

Figur 40. Foto fra 1970-tallet. Kommunens arkiv.

Figur 41. Byggetegninger for naboeiendommen viser sannsynligvis ganske nøyaktig hvordan nr 32 så ut i 1965. Fra kommunens arkiv.

2.1.12 Storgata 34

Figur 42. Foto Norconsult 2014.

Faktaboks

Årstill: 1965

Arkitekt: Per A. Hofstad

Opprinnelig farge: Ikke malt

Opprinnelig bygget for Anders Jarnæs

Opprinnelig funksjon: Butikk, kontor, bolig?

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, Tak, Fasademateriale, Vinduer, Dører.

Betongbygg i 4 etasjer pluss en tilbaketrukket 5 etasje. Bygget er konstruert med bærende søyler, bjelker og dekker i armert betong. Taket er flatt, sannsynligvis tekket med asfaltapp. Fasaden har store vindusåpninger, noe som var mulig på grunn av det bærende søylesystemet. Vinduene i 2., 3. og 4. etasje er av nyere dato og har fått ny utforming. Vinduene i 1. etasje ser ut til å være opprinnelige teak vinduer som i dag er malt. Inngangsdør og glassvegger rundt inngangspartiet er nytt.

Hovedendringer i form og fasader.

Bygget har fått takoverbygg foran fasaden i 1. etasje.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Bygget framstår som et typisk bygg fra 1960-tallet, men er sterkt preget av fasadeendringer som reduserer autentisiteten og integriteten betraktelig. Opprinnelige kvaliteter i vinduene i 1. etasje.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygget er tidstypisk som bygg fra 1960-tallet. Byggetegningene under viser det opprinnelige fasadeuttrykket og viser at byggets arkitektoniske kvaliteter var gode opprinnelig. Vinduene i 2., 3. og 4. etasje er av nyere dato og har fått ny utforming, noe som endrer fasadens uttrykk betraktelig.

Bruksverdien er høy da bygget er fleksibelt i forhold til innvendig inndeling i etasjene.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bygget vurderes til å ha **lav kulturhistorisk verdi** på grunn av endringer i fasaden. Bygget er tidstypisk men fra en periode som ikke er spesiell for gjenreisningsarkitekturen i Bodø. Bygget innordner seg gjenreisningsarkitekturen på en harmonisk måte. Bygget er ikke spesielt historiefortellende og har sannsynligvis heller ikke identitetsverdi. Bygget har **lokal verdi**.

Anbefalinger

Det anbefales å bevare de opprinnelige kvalitetene i vinduene i 1. etasje. Ved større ombygging bør det vurderes å skifte tilbake til opprinnelig vindusform. Nødvendigheten av takutspring bør vurderes og man bør eventuelt se på muligheten for å få utarbeidet en felles løsning for hele gateløpet som er mer i stil med opprinnelig karakter og gir et enhetlig uttrykk.

Figur 43. Byggetegninger fra 1965 fra kommunens arkiv.

Figur 44. Foto fra 1970-tallet viser opprinnelig vindusinndeling. Fra kommunens arkiv.

2.1.13 Storgata 36

Figur 45. Foto Norconsult 2014.

Faktaboks

Årstall: 1950

Arkitekt: Ukjent

Opprinnelig farge: Kornblå?

Opprinnelig funksjon: Butikk, bolig/kontor

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Bygget danner et halvveis hjørne da bankbygget ved siden av er tilbaketrukket i forhold til gatelivet. Bygget er som de fleste gjenreisningsbyggene opprinnelig en pusset og malt betongkonstruksjon med bæring i ytterveggene. Taket har saltaksform og er tekket med skifer. Fasadene var opprinnelig pusset og malt betong, men i dag er fasadene dekket av nyere fasadeplater eller «steni» plater. Dette endrer fasadeuttrykket ved at vindusåpningene sitter dypere i fasaden og lager en ny dybdevirkning i fasaden. Vinduene i 2. og 3. etasje er tofagsvinduer som det har vært opprinnelig i følge historiske foto og byggesakstegningen for oppføring av nabobygget i nr 34, men selve vinduene ser ut til å være av nyere dato. De store vinduene i 1. etasje og inngangsdørpartiet er også av nyere dato. Første etasje mot gaten hadde også tidligere den typiske inndelingen med tydelig skille mellom 1. og 2. etasje med en gesims og store butikkvinduer. Takoverbygget over første etasjen er av nyere dato.

Hovedendringer i form og fasader.

Hovedendringene i fasaden er den nye fasadekledningen og takoverbygget over gaten.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Bygget har noen opprinnelige elementer både i form og detaljer og er lett gjenkjennelig som gjenreisningsarkitektur, men fasaden har fått redusert verdi med den nye platekledningen og vinduene som sitter dypt i fasadelivet.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Til tross for endringer i fasaden framstår bygningen som typisk for gjenreisningsarkitekturen og forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig både i forhold til byplan og bygninger. Dette gir både historiefortellende verdi og identitetsverdi.

Bygningens rene og rolige uttrykk preget av glatte vegger med knapp detaljering er forstyrret av den nye fasadekledningen og av takutstikk over fortauet i 1.etasje, som endrer den opprinnelige balansen i fasaden og også fasadens forhold til gaten.

Bruksverdien er stor da man også i dag ønsker å benytte eiendommene langs de sentrale bygatene til kombinert bolig/butikk/kontorer.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bygget vurderes til å ha **lav kulturhistorisk verdi** på grunn av sin typiske fasadekarakter og bevarte hovedutforming av fasaden, samt opprinnelig skifer på taket. De nye fasadeplatene og takutbygget i 1. etg trekker ned på verdien av det estetiske uttrykket og forstyrrer også byggets autentisitet og integritet, men tiltakene kan reverseres og det er mulig å gjenskape opprinnelig fasade. Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Det anbefales å vurdere tilbakeføring av fasadeuttrykk med pusset og malt betong flate. Nødvendigheten av takutspring bør vurderes og man bør eventuelt se på muligheten for å få utarbeidet en felles løsning for hele gateløpet som er mer i stil med opprinnelig karakter.

Figur 46. Foto fra 1970-tallet. Fra kommunens arkiv.

2.1.14 Storgata 38 «Nordlandsbanken»

Figur 47. Foto Norconsult 2014.

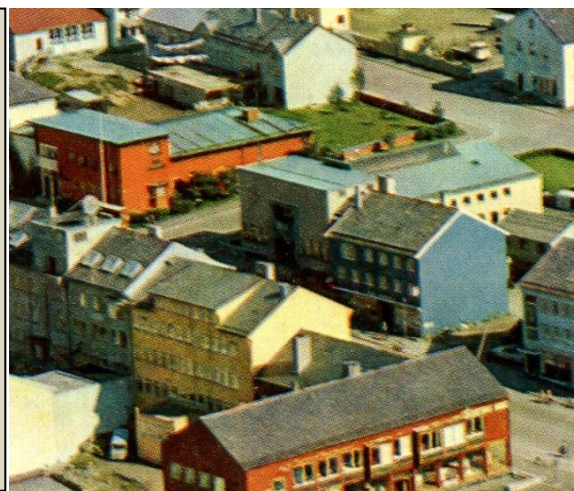
Faktaboks

Årstall: 1949-51. Større tilbygg fra 1975.

Arkitekt: Biong & Biong

Opprinnelig farge: Sandfarget Mineralittpuss med hvite fuger.

Opprinnelig funksjon: Bankbygg for Nordland Privatbank

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Sammen med Sparebankbygget ligger bygget til Nordlandsbanken tilbaketrunkent i forhold til fasadelivet i gaten ellers. Utformingen er tro mot reguleringsplanen fra 1943 hvor der er en markering av «bankplassen». Nordlandsbanken er et monumentalt bygg med et enkelt og stramt design, som i stor grad kan sies å være funksjonalistisk, men den har samtidig noe klassisk over seg i den symmetriske hoved fasaden og de dekorative elementene. Dette er et betongbygg med flatt tak og fasaden er dekket med Mineralittpuss. De fleste detaljer som dekorative elementer og vinduer er opprinnelige, men inngangsdøren er av nyere dato. Rampen foran inngangen er også ny.

Hovedendringer i form og fasader.

Bygget er i liten grad endret, bortsett fra ny dør og rampe for universell tilgang til bygget.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Byggets autentisitet er meget stor og også forholdet til gaten er godt bevart. Den nye rampen er tilpasset det opprinnelige anlegget på en grei måte i materialer og form.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygget har stor arkitektonisk og estetisk verdi på grunn av god design som viser byggets ærverdige rolle i gatebildet. Det er tidstypisk ved at det tar i bruk datidens enkle formspråk preget av funksjonalismen, men også klassiske grep som sentralisering og symmetri. Materialbruken er rik med mineralittpuss som skiller det fra de andre glattpussede byggen fra denne perioden, og bruken av steinplater i fasade og trappeanlegg viser både til lokal og nasjonal tilhørighet. Kobberbeslag er også med på å heve inntrykket av bygget. Bygget forteller generelt om bankenes posisjon i samfunnet og spesielt om viktigheten av satsningen på en Nordnorsk bank med lokale eiere.

Bygget er med på å fortelle bankhistorien i Nordland. Bygget må også sies å ha stor identitetsverdi. Bruksverdien er noe begrenset da det ikke egner seg til alle typer næring eller bolig.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bankbygget har **svært stor** kulturhistorisk verdi. Bygget tar opp i seg idealene fra gjenreisningsperioden, med en enkel og nøktern stil, men dette bygget framstår som meget monumentalt på grunn av materialbruk og den spesielle designen i fasaden. Sammen med plasseringen tilbaketrukket fra gaten, gir dette bygget en særegen rolle i bybildet. Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Mineralittpussen er dårlig noen steder, og skadene bør utbedres så fort som mulig. Det er nødvendig å foreta en analyse av hvilke mineraler som er brukt om dette ikke er kjent, og en kopi bør produseres dersom man ikke har tilgang på denne pr. i dag.

Alle opprinnelige elementer bør vedlikeholdes og bevares.

Figur 48. Håndkolorert foto fra 1950-tallet. Kommunens arkiv.

Figur 49. Historisk foto fra 1960/70-tallet. Kommunens arkiv.

Figur 50. Foto fra 1980-tallet /begynnelsen av 1990-tallet. Kommunens arkiv.

2.1.15 Storgata 40 «Sparebanken»

Figur 51. Foto Norconsult 2014.

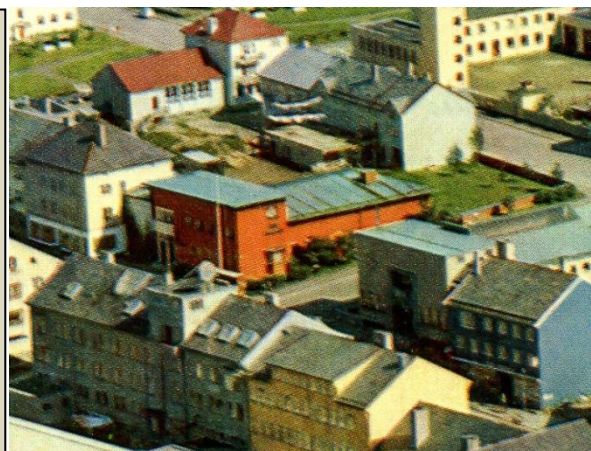
Faktaboks

Årstall: 1949

Arkitekt: Arne Pedersen og Reidar Lund

Bygget for Bodø Sparebank

Opprinnelig farge: Pusset rød terrakotta

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Sammen med bygget til Nordlandsbanken ligger Sparebankbygget tilbaketrukkent i forhold til fasadelivet ellers i gaten, noe som gir byggene mer rom og det dannes en plass foran bankbyggene. Bygget er et pusset og malt mur/betongbygg med tilnærmet flatt valmet tak tekket med kobberplater. Bygningen er høyere (2 etasjer) mot Storgata mens bakbygningen langs Rådhusgata er lavere. Stilen er nøktern modernisme, typisk for gjenreisningsarkitekturen, men med noen få dekorative elementer ved inngangspartiet og i karnappvinduet i Rådhusgata. Vinduene er to fags, vertikalt delte, vinduer i tråd med opprinnelig design men de er av nyere dato. Vinduene i bygningskroppen mot Rådhusgaten er endret både i form og materiale. Opprinnelige renner og nedløp i kobber. Opprinnelig klokke på veggen mot Rådhusgata.

Hovedendringer i form og fasader.

Bygget har fått nyere tilbygg (1969 og 1982), men disse føyer seg fint til bygningsmassen og får ikke negative konsekvenser for opplevelsen av det opprinnelige bankbygget.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygget skiller seg ut ved sin plassering og de få men karakteristiske historistiske dekorative elementene i inngangspartiet og i karnappvinduet i Rådhusgata. Slik bygget framstår på historiske foto i rød terrakottafarge med hvite dekorative elementer rundt inngangsdøren og det grønne kobbertaket, har bygget en betydelig estetisk verdi. Denne er i dag noe redusert blant annet på grunn av dagens fargevalg.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bankbygget har **stor kulturhistorisk verdi**. Bygget tar opp i seg idealene fra gjenreisningsperioden og følger den opprinnelige planen fra 1943 som legger til rette for dannelse av «bankplassen» foran de to bankbyggene. Bygget har **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Ved behov for ny maling bør det males i opprinnelig farge (rød terrakotta). Kobber elementene og andre opprinnelige detaljer bør vedlikeholdes og bevares.

Figur 52. Ortofoto viser bruken av kobbertekking på taket på begge bankbyggene. Norgeskart.no.

Figur 53. Historiske foto fra 1950-tallet viser situasjonene ved bankplassen like etter oppføringen av gjenreisningsarkitekturen. Fra kommunens arkiv.

2.1.16 Storgata 44

Figur 54. Foto Norconsult 2014.

Faktaboks

Årstall: 1948

Arkitekt: Ukjent

Opprinnelig farge: Lys pusset mur

Opprinnelig funksjon: Butikk, kontor, bolig

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Bygget ligger med et halvhjørne mot Sparebankbygget og inngår i et sammenhengende gateløp. Bygget er en betongkonstruksjon med bærende vegger. Taket er valmet, neste pyramide tak, og tekket med nyere betongtakstein. To nyere arker på takflaten mot Storgata. Opprinnelig var taket tekket med skifer som var det vanlige for gjenreisningsarkitekturen i Bodø. Bygget er på 3 fulle etasjer som også er vanlig for denne arkitekturen, men bygget er noe høyere enn de andre byggene av tilsvarende type. Fasaden består av glattpusset betong. Vindusinnstillingen i fasadens 2. og 3. etg er enkle kvadratiske vinduer som i dag er enrams men som tidligere har vært torams (se historisk foto). Tidligere hadde veggen mot Sparebankbygget flere vindusåpninger. Store vindusåpninger i 1. etasje med opprinnelige vinduer og sålbenk. Kobberbeslag på sålbenkene. Inngangsdørene er av nyere dato.

Hoved endringer i form og fasader.

Bygget har fått et større tilbygg mot bakgården, samt store arker på takflaten mot Storgata. Takoverbygg over fortau i 1. etasje.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Bygget framstår som endret til tross for opprinnelige vindusåpninger i 2. og 3 etasje, samt opprinnelige butikkvinduer i 1. etasje. Bygget har bevart sin hovedform i fasaden mot Storgata, men arkene og takutspringet ødelegger for det opprinnelige uttrykket. Byggets integritet er sterkt redusert.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygget har verdi som del av gjenreisningsarkitekturen selv om det skiller seg ut ved å ha en høyere loftsetasje. Dette fører til høyere gesims i forhold til vinduene i 3. etasje og bygget får litt andre proporsjoner. Dette oppleves som en dårligere arkitektonisk fasadeløsning og estetikken i bygget reduseres.

Bygningen framstår som typisk for gjenreisningsarkitekturen og forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig både forhold til byplan og bygninger. Dette gir både historiefortellende verdi og identitetsverdi.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bygget vurderes til å ha **lav kulturhistorisk verdi** slik det framstår i dag. Ombyggingen av fasaden i 1. etg trekker ned på verdien av det estetiske uttrykket og forstyrrer også byggets integritet. Noen av disse er reversible tiltak og ved enkle grep kan fasadens verneverdi heves, f.eks. ved at takoverbygget fjernes eller erstattes av en konstruksjon med et mer transparent og enhetlig uttrykk. Som hjørnebygg mot «bankplassen» får bygget en ekstra viktig rolle i forhold til opplevelsen av fasademiljøet. Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Vedlikeholde og bevare opprinnelige vinduer i butikkfasaden. Vurdere nødvendighet av et takutspring. Det anbefales eventuelt å utarbeide en felles løsning for hele gateløpet som er mer i stil med opprinnelig karakter og gir et enhetlig uttrykk.

Figur 55. Foto fra perioden 1950-52.

2.1.17 Storgata 46

Figur 56. Foto Norconsult 2014.

Faktaboks

Årstall: 1952

Arkitekt: Ukjent

Opprinnelig farge: Lys pusset mur

Opprinnelig funksjon: Butikk, kontor, bolig

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Bygget ligger mellom to andre bygg i rekke og inngår i et sammenhengende gateløp. Bygget er en betongkonstruksjon med bærende vegger. Taket er saltak tekket med skifer, sannsynligvis opprinnelig. Bygget har tre etasjer med butikklokaler i 1. etasje. Fasaden består av glattpusset betong. Vindusinnstillingen i fasadens 2. og 3. etg er i dag enrams kvadratiske vinduer med doble sett ytterst på begge sider både i 2. og 3. etasje. Vinduene er av nyere dato. De tre kvadratiske vinduene i midten i begge etasjene var opprinnelig torams vinduer og vinduene ytterst var større trerams vinduer. Butikkvinduene i 1. etasje er opprinnelige teakvinduer og opprinnelig sålbenk i skifer. Inngangsdøren er av nyere dato. Byggets fasade mot bakgården framstår også som svært opprinnelig.

Hovedendringer i form og fasader.

Bygget har ingen store endringer bortsett fra takoverbygg utspring mellom 1. og 2. etasje. Endringen i vindusinnstilling har også endret fasadedesignen noe.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Bygget framstår som i stor grad opprinnelig med originale material kvaliteter i 1. etasje. Takflaten framstår som svært opprinnelig med takluker og skifer. Byggets integritet forstyrres noe av det nyere takutspringet over fortauet.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygget har verdi som del av gjenreisningsarkitekturen og man kan se den opprinnelige estetikken og designen i fasaden. Bygningen framstår som typisk for gjenreisningsarkitekturen og forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig både forhold til byplan og bygninger. Dette gir både historiefortellende verdi og identitetsverdi.

Bruksverdien er stor da man også i dag ønsker å benytte eiendommene langs de sentrale bygatene til kombinert bolig/butikk/kontorer.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bygget vurderes til å ha **middels kulturhistorisk verdi** på grunn av autentiske elementer og bevart hovedform. Ombyggingen av fasaden i 1. etg trekker ned på verdien av det estetiske uttrykket og forstyrrer også byggets integritet, men dette kan i stor grad reverseres og det er mulig å gjenskape opprinnelig fasade. Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Vedlikeholde og bevare opprinnelige vinduer i butikkfasaden. De buede vinduselementene bør fjernes. Unngå store tiltak på takflaten da dette er av de få byggene i dette området som ikke har fått store arker på takflaten.

Figur 57. Foto av bygget med inntegnet opprinnelige elementer. Foto Norconsult 2014

Figur 58. Utsnitt av håndkolorert foto fra 1950-tallet. Kommunens arkiv.

2.1.18 Storgata 48 «Sambogården»

Figur 59. Foto Norconsult 2014

Faktaboks

Årstall: 1950

Arkitekt: Ukjent

Opprinnelig farge: Blå (eller rød) pusset overflate

Opprinnelig funksjon: Butikk for samvirkelaget, kontor, bolig

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Bygget ligger på enden av kvartalet og inngår i et sammenhengende gateløp. Bygget er en betongkonstruksjon med bærende vegger. Taket er valmet mot hjørnet med Bankgata og har fått ny tekking og flere store arker både mot Storgata, Bankgata og bakgård. Bygget har tre etasjer med butikklokaler i 1. etasje. Opprinnelig hadde bygget en inngang også på hjørnet. Fasaden består av glattpusset betong. Vindusindelingen i fasadens 2. etg var opprinnelig enrams husmolvinduer. I dag er noen av vinduene torams vinduer. Vinduene i 3. etasje er 2 torams kvadratiske vinduer, som de også var opprinnelig. Alle vinduene ser ut til å være av nyere dato. Butikkvinduene og dørpartiene i 1. etasje er også av nyere dato. Altanen mot hjørnet i 3. etasje er en morsom detalj som opprinnelig har vært viktig for fasaden balanse og som gir fasaden særpreg.

Hovedendringer i form og fasader.

De massive arkene på taket er svært dominerende. Mot bakgården har bygget fått et stort takoverbygg, men dette endrer ikke opplevelsen av bygget sett fra gaten.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygget har arkitektonisk og estetisk verdi som del av gjenreisningsarkitekturen selv om byggets estetikk oppleves som noe endret og redusert. Bygningen framstår som typisk for gjenreisningsarkitekturen og forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig i forhold til både byplan og bygninger. Dette gir både historiefortellende verdi og identitetsverdi.

Bruksverdien er stor da man også i dag ønsker å benytte eiendommene langs de sentrale bygatene til kombinert bolig/butikk/kontorer.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bygget vurderes til å ha **lav kulturhistorisk verdi** slik det framstår i dag. Estetisk er bygget forstyrret av nye elementer og endringer både i fasaden og på takflaten. Noen av disse er reversible tiltak og ved enkle grep kan fasadens verneverdi heves, f.eks. ved at takoverbygget fjernes eller erstattes av en konstruksjon med et mer transparent og enhetlig uttrykk.

Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Vurdere nødvendighet av et takutspring eller se på muligheten for at det erstattes av en konstruksjon med et mer transparent og enhetlig uttrykk.

Figur 60. Historisk foto fra begynnelsen av 1950-tallet. Fra kommunens arkiv.

Figur 61. Håndkolorert foto fra 1950-tallet. Kommunens arkiv.

Figur 62. Historisk foto trolig fra 1960-tallet. Fra kommunens arkiv.

2.1.19 Torvgata 1 «Bøckmanngården»

Figur 63. Foto Norconsult 2014

Faktaboks

Årstall: 1964. (Godkjente tegninger fra 1953)
 Arkitekt: Tegningene fra 1953 er signert Odd Irgens, men disse avviker fra realisert prosjekt.

Opprinnelig farge: Gul

Opprinnelig funksjon: Butikk/kontor (bolig?)

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Bygget er en pusset og malt betongkonstruksjon i tre etasjer. Bygget har typisk funksjonsinndeling med butikk i første etasje og kontorer i 2. og 3. etasje. Uklart om det tidligere har vært boliger i bygget. Taket har saltaksform og er tekket med skifer. Vinduene i 2. og 3. etasje har sannsynligvis opprinnelig form, men er av nyere dato. De store butikkvinduene i 1. etasje er opprinnelige. Alle dørene er av nyere dato. Bygget likner på bygget i Storgata 9.

Hovedendringer i form og fasader.

Bygget framstår som opprinnelig i hovedform og arkitektonisk uttrykk. Nytt fasadebelegg som endrer fasadeuttrykket ved at vinduene blir sittende dypt i fasadelivet.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Bygget har mange opprinnelige elementer i form og noen i detaljer. Taket har skiferkledning som kan være opprinnelig. Bygget som helhet framstår som opprinnelig med opprinnelig fasadeinndeling, vindusform og markert skille mellom 1. etasje og resten av bygget. Byggets integritet framstår som relativt høy.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygningen framstår som typisk for gjenreisningsarkitekturen til tross for at den ble reist først på 1960-tallet. Bygget forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig både forhold til byplan og bygninger.

Bygningens rene og enkle volum med saltak, knappe detaljering er bevart til tross for ny fasadekledning og nye vinduer og dører.

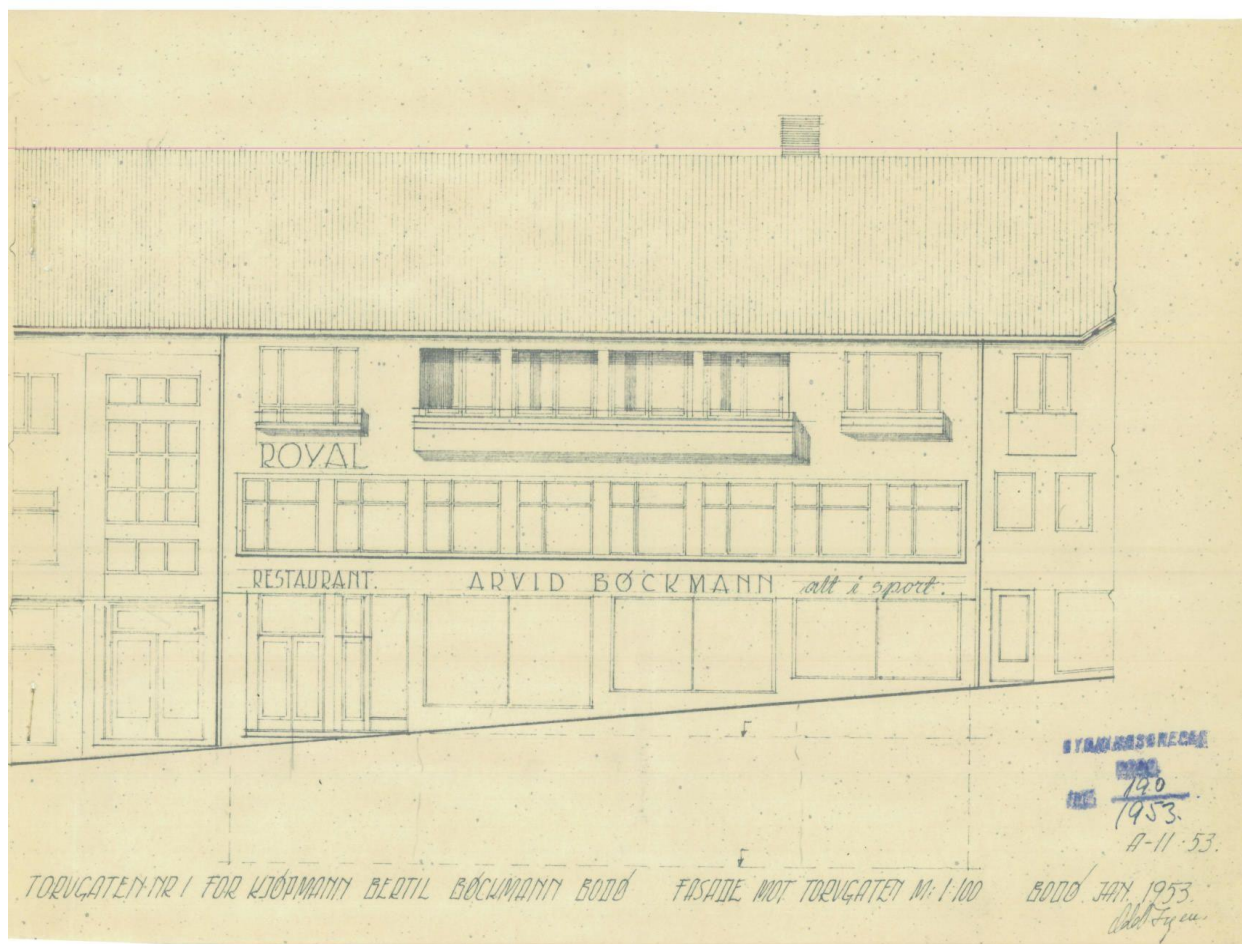
Bruksverdien antas å være stor da man også i dag ønsker å benytte eiendommene langs de sentrale bygatene til kombinert bolig/butikk/kontorer.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bygget er fra 1960-tallet men er oppført i tråd med gjenreisningsarkitekturens prinsipper. På grunn av endringer i fasademateriale og noe endret fasadeuttrykk på grunn av dette, vurderes byggets verdi til **lav kulturhistorisk verdi**. Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Det er viktig å beholde takflaten uten store arker eller opplett. Skiferkledningen må bevares. Opprinnelige vinduer i butikkfasaden bør også bevares.

Figur 64. Byggesakstegning som viser hvordan arkitekten hadde tenkt seg bygget i 1946. Bygget ble oppført en del annerledes neste ti år seinere. Kommunens arkiv.

2.1.20 Dronningens gate 1

Figur 65. Foto Norconsult 2014

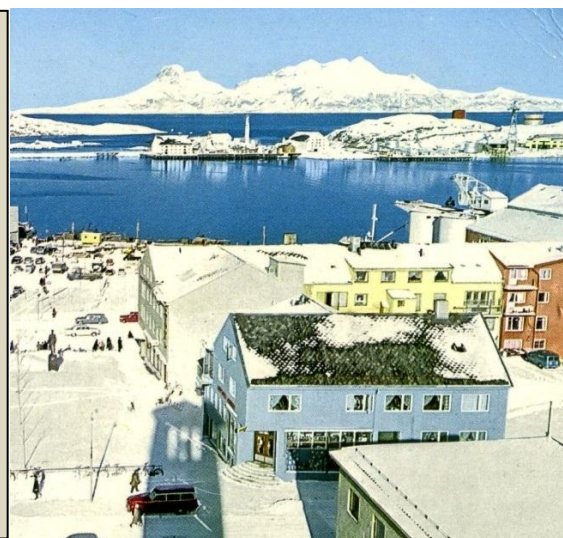
Faktaboks

Årstall: 1955

Arkitekt: Odd Irgens

Opprinnelig farge: Blå

Opprinnelig funksjon: Nordlands indremisjon.

Beskrivelse av bygget

Hovedkonstruksjon, tak, fasademateriale, vinduer, dører.

Bygget er en pusset og malt betongkonstruksjon i tre etasjer med bæring i ytterveggene. Bygget er et hjørnebygg som følger det skrånende terrenget og har tre etasjer mot Havnegata to etasjer mot Dronningens gate. Det er store butikkvinduer på hjørnet og i 1. etasje mot Havnegata, mens store deler av bygget ser ut til å være i bruk som bolig. Taket har saltaksform og er tekket med skifer. Både butikkvinduer og vinduene i resten av bygget har i hovedsak bevart sin utforming, og flere av vinduene som ikke er butikkvinduer ser ut til å kunne være opprinnelige. Dørene er av nyere dato.

Hovedendringer i form og fasader.

Bortsett fra inngangspartiet som har en stor balkong som stikker ut over trappen, framstår bygget som meget opprinnelig i hovedform og arkitektonisk uttrykk. Historiske foto viser at bygget på 1970-tallet hadde fjernet hjørneinngangen og bygget inn med store glassvinduer. Hjørnedør og trapp er blitt tilbakeført i senere tid med noen nye tilføyelser.

Vurdering av autentisitet og integritet.

Bygget har mange opprinnelige elementer i form og detaljer. Taket har skiferkledning som kan være opprinnelig, og også en del av vinduene ser ut til å være opprinnelige. Bygget som helhet framstår som med opprinnelig fasadeinndeling, vindusform og en tilnærmet urørt takflate mot gatene med kun luker i takflaten. Byggets integritet framstår som høy til tross for noen tilskudd og endringer i fasaden.

Beskrivelse av verneverdi

Arkitektonisk/estetisk, tidstypiskhet, historiefortellende, identitetsverdi, bruksverdi.

Bygningen framstår som typisk for gjenreisningsarkitekturen og forteller om idealer under og like etter 2.verdenskrig både i forhold til byplan og bygninger.

Bygningens rene og enkle volum med saltak, pusset fasader og knappe detaljering er bevart til tross for ny balkong over hjørneinngangen.

Bruksverdien er stor da man også i dag ønsker å benytte eiendommene langs de sentrale bygatene til kombinert bolig/butikk/kontorer.

Vurdering/vekting av verneverdi

Bygget vurderes til **middels kulturhistorisk verdi** på grunn av sin typiske fasadekarakter og noe autentisitet i materialer og detaljer. Som typisk for gjenreisningsarkitekturen har bygget sammen med de andre byggene fra denne perioden en **nasjonal verdi**.

Anbefalinger

Det er viktig å beholde takflaten uten store arker eller oppløst. Skiferkledningen må bevares. Eventuelle opprinnelige vinduer må vedlikeholdes og bevares.

Figur 66. Tegning fra kommunens arkiv.

Figur 67. Foto fra 1970-tallet viser at inngangspartiet har vært endret og siden tilbakeført. Kommunens arkiv.

2.2 ØVRIG BEBYGGELSE I KVARTALENE INNENFOR STUDIEOMRÅDET

Vernet gjelder fasaderekken som i hovedsak består av gjenreisningsarkitekturen fra 1940- og 1950-tallet. Noe av byggene som ligger innenfor studieområdet er også fra denne perioden og har trekk som knytter dem til gjenreisningsarkitekturen i Storgata. Det kan være interessant å se litt på de andre byggene innenfor området også. Alle fotoene er tatt av Norconsult i oktober 2014.

Dronningens gate 15

Bygget er oppført i 1962 men har fått ny fasade kledning med skiferplater. Deler av fasaden mot bakgården viser opprinnelig fasadeuttrykk med glattpusset og malt betong. Slik bygget framstår i dag er det fasaden mot bakgården som har kulturhistoriske kvaliteter. Bygget vurderes til ikke å ha kulturhistorisk verdi i forhold til gjenreisningsarkitekturen.

Dronningens gate 17 og 19

Bygg fra 1946 og 1950 som inngår i gjenreisningsarkitekturen. Nr. 17 er kun bolig og fasaden er kledt med panel. Nr 19. er typisk for perioden med butikk i 1. etasje og bolig i 2. etasje. Skiller seg fra bebyggelsen i Storgata ved kun å ha to etasjer. Byggene framstår som meget opprinnelige med skifer på taket og opprinnelig vindusinndeling. Usikkert om vinduene er opprinnelige. Byggene har kulturhistorisk verdi som del av gjenoppbyggingen like etter krigen.

Havnegata 1.

Bygg fra 1952 som inngår i gjenreisningsarkitekturen. Bygget er på 2 ½ etasje med butikk/næring/bolig. Bygget har noen opprinnelige kvaliteter men ser ut til å være i dårlig teknisk tilstand. Bygget har likevel kulturhistorisk verdi som del av gjenreisningsarkitekturen.

Havnegata 3

Bygg fra 1969. Typisk for sin tid men har ikke kulturhistorisk verdi i denne sammenhengen.

Del av Storgata 38

Tilbygg fra 1975 til Storgata 38, Nordlandsbanken. Ingen kulturhistorisk verdi i denne sammenhengen.

Del av Storgata 40

Tilbygg fra 1982 til Storgata 40, Bodø Sparebank. Ingen kulturhistorisk verdi i denne sammenhengen.

Dronningensgate 25

Bygg fra 1960 med referanser fra gjenresiningsarkitekturen. Murbygg i to etasjer med butikk/næring/bolig funksjoner. Kan inneha noen opprinnelige kvaliteter, men bygget ser ut til å være i relativt dårlig teknisk tilstand. Bygget har en viss kulturhistorisk verdi i forhold til gjenreisningsarkitekturen.

Dronningensgate 27

Bygg fra 1954. Bygget var antageligvis ikke reist som et typisk butikk/næring/bolig bygg, men muligens som et bolig og kontorbygg.

Utformingen bærer mer preg av å være en boligblokk fra denne perioden. Bygget har opprinnelig hatt rød teglstein på taket. Bygget har noen opprinnelige kvaliteter men kan ikke sies å ha kulturhistorisk verdi i denne sammenhengen

Sjøgata 22

Hele bygningsrekken står oppført som bygget i 1964. Byggene er ikke del av den typiske gjenreisningsarkitekturen og har ikke kulturhistorisk verdi i denne sammenhengen.

Sjøgata 18, 20A og 20B

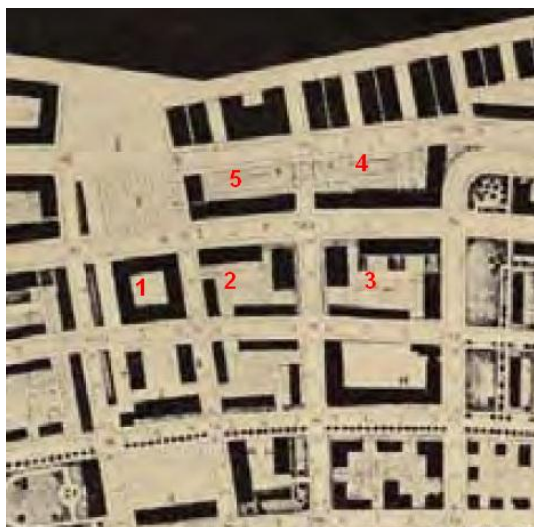
Bygg fra ulike perioder. Sjøgaten 20A står oppført i 1947. Utvidelsen av «Nordlands framtid» i Sjøgaten 18 er tegnet i 1959 og oppført etter 1960 dette viser tegninger og historiske foto. Sjøgata 20B er fra 1991. Ingen av byggene kan sies å ha kulturhistorisk verdi i denne sammenhengen, bortsett fra Sjøgata 20A som bør vurderes nærmere.

Torget

Alle bygningselementene eller paviljongene som fyller Torget er av nyere dato og har ikke kulturhistorisk verdi.

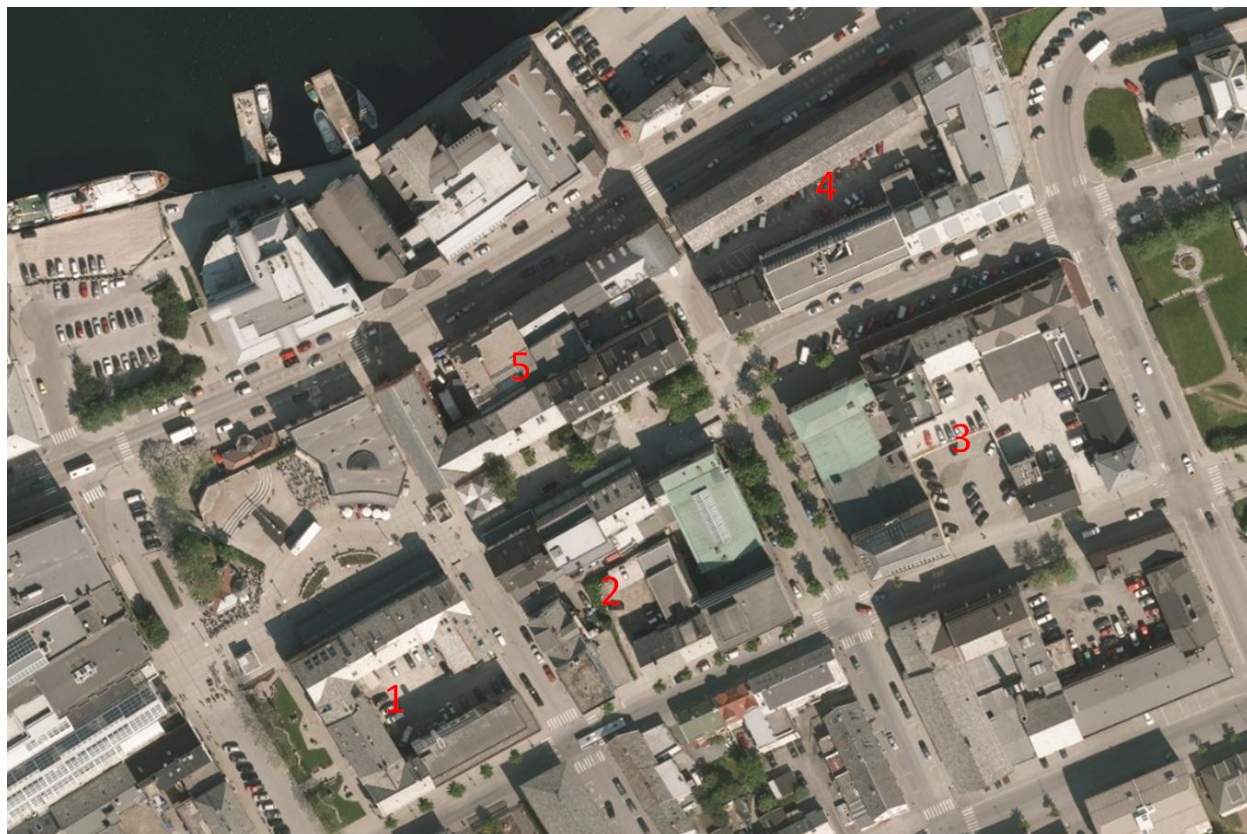
2.3 KVARTALENE

Kvartalsstrukturen var et grunnleggende element i reguleringsplanen utarbeidet som del av Brente Steders Regulering. Utsnittet fra Brente steders reguleringsplan viser hvordan kvartalene var tenkt som åpne strukturer, bortsett fra kvartal 1 som skulle være helt lukket. Utbyggingen av tomtene i de sentrale kvartalene rundt Storgata ble i stor grad utført i tråd med planen, men utbygging over flere tiår har satt sitt preg med nye behov og ny type arkitektur.

Utviklingen av bakgårdene bør ta hensyn til bygningenes ulike kvaliteter og bruke dette som et utgangspunkt for hvordan kvartalene utnyttes og eventuelt utbygges videre.

Figur 68. Brente Steders reguleringsplan.

Figur 69. Ortofoto med nummererte kvartaler.

Kvartal 1

Kvartal 1 består i stor grad av bygg som følger prinsippet for gjenreisningsarkitekturen. Også fasadene mot bakgården har arkitektoniske kvaliteter som bør bevares.

Kvartal 2

Planlagt som et åpent kvartal. I dag preget av bakgårdsbygg som ikke har kvaliteter eller verdi, bortsett fra fasaden til Nordlandsbanken der det er opprinnelige vinduer mot bakgården. Deler av bygningsmassen er uten kulturhistorisk interesse.

Kvartal 3

Planlagt som et åpent kvartal, men ikke slik det er utbygget i dag. Ingen kulturhistorisk interesser registrert i eller mot bakgården.

Kvartal 4

Planlagt som et åpent kvartal ned mot Sjøgata. I dag et smalt rom der det kun er fasaden mot Mediegården som har arkitektonisk og kulturhistorisk kvalitet.

Kvartal 5

Som kvartal 4 planlagt som et åpent kvartal ned mot Sjøgata. I dag gjenbygd og har to ulike bakgårdsrom. Det åpne rommet ned mot Sjøgata har kulturhistoriske kvaliteter knyttet til baksiden av Gustav Moe gården.

3 Sammenstilling av kulturhistorisk verdi

3.1 VERDISETTING

Gjennomgangen av byggene i studieområdet viser at den kulturhistoriske verdien av hvert enkelt bygg i stor grad vurderes til lav eller middels på verdiskalaen. Kun noen få bygg framstår som spesielt verdifulle i seg selv som enkeltobjekt. Dette er på både på grunn av at denne type bygg som i utgangspunktet ikke er ment som praktbygg som enkeltobjekter, kanskje ikke kommer helt opp på verdiskalaen, men også på grunn av ulike typer endringer ved fasadeuttrykket som har redusert både den arkitektoniske og den historiefortellende verdien. De fleste byggene har i stor grad fått redusert sin opprinnelighet eller autentisitet i materialkvaliteter.

I kapittel 2 ble de ulike definerte verdisettene ved hvert enkelt bygg veid opp mot hverandre og byggenes kulturhistoriske verdi ble forsøkt oppsummert og er sammenstilt i kartet under. Samtlige bygg i Storgata ser ut til å være i bra teknisk tilstand. Dette har derfor ikke spilt en stor rolle i vurderingen av den kulturhistoriske verdien.

Som del av et større område som omfatter gjenreisningsarkitekturen i Bodø, har samlingen av bygg likevel en nasjonal interesse. Dette betyr at det først og fremst er byggene i forhold til hverandre og helheten som er vesentlig å verne om. Byggene gir hverandre verdi ved å ha samme arkitektoniske uttrykk og forteller den samme historien. Slik bildet er i dag har hver eiendom gjennomgått endringer som ikke har hatt helheten for øye. Det er blitt vanskeligere å se både estetikk og sammenheng i området. Gaten med fasaderekkene på hver side framstår som uryddig med tilfeldige løsninger som er preget av ulike eieres og brukeres behov og muligheter. Området preges av mangel på en helhetlig plan for tiltakene.

Selve gateløpene har selvfølgelig også en kulturhistorisk verdi, men dette er ikke behandlet i særlig grad i dette arbeidet. Storgata har stor verdi som ferdselsåre og som gaterom preget av byggene og kvartalene som definerer gaten. Torget og tverrgatene med utsikt mot sjøen og fjellformasjonene bak er et viktig element i planleggingen av gjenreisningen av Bodø. Dette er i dag i stor grad forstyrret av bygningsstrukturer som hindrer utsyn.

De enkle saltakene med skifertekke er et viktig trekk ved gjenreisningsarkitekturen og et viktig trekk i Bodøs sentrale bybilde. Flere av byggene i Storgata har fått takopplett og noen har fått takarker. Arker mot gaten og offentlig rom bør unngås. Dersom man likevel vil tillate større utnyttelse av arealet på loftene bør dette gjøres i form av takopplett som er mer forenlig med det arkitektoniske uttrykket, og helst mot baksiden av bygget.

3.2 ESTETIKK SOM EN AVGJØRENDE KVALITET FOR BEVARING

Bygg eller områder som er lett å definere som verneverdig eller som de fleste ser kvalitetene i, er lettere å bevare enn når folk flest opplever dem som stygge eller hverdagslige. Slik Storgata og kvartalene rundt framstår i dag kan det være vanskelig å se kvalitetene i området. Byggene har i stor grad fått tilføyelser både på tak og fasader som er med på å gjøre lesbarheten av områdets historie vanskelig og som reduserer områdets estetikk.

Gjenreisningsarkitekturen rundt om kring i landet har som påpekt i kapittel 1 en del fellestrekk som gir kvaliteter til områdene og som gjør at disse områdene kan kjennes igjen i de ulike byene. Gjenreisningsarkitekturen har selvfølgelig også likhetstrekk med annen arkitektur fra 1950-tallet, men gjenreisningsarkitekturen kjennes gjerne igjen på grunn av at den inngår i en større helhet der både gatenett og bygg utgjør en helhet, og der arkitekturens spesielle form og farge preger et større område, gjerne sentralt i byen og med handel og næringsformål i kombinasjon med bolig.

Fasadeinndelingen med en første etasje som er markert i andre materialer enn 2. og 3 etasje er et viktig trekk. Dette er til tross for store endringer i 1. etasje bevart i dagens fasadeuttrykk i Storgata.

Endringene har i stor grad foregått i 1. etasje, mens 2. og 3. etasje er mer opprinnelige. De største endringene er utbyggene i byggenes 1. etasje i forbindelse med butikkdrift på gateplan, og takutbyggene som dekker store deler av arealet foran butikkfasadene.

Vinduenes opprinnelige rytme og inndeling er svært viktig for å opprettholde bygningens estetikk. Vinduenes rytme i fasadene er variasjoner over noen få tema. Noen bygg har i hovedsak rektangulære vindusåpninger med jevn avstand mellom hver åpning, mens andre bygg har rektangulære tettsittende åpninger som former vindusbånd.

Materialkvalitetene er også viktig for bygningsmiljøets estetikk eller hvordan man opplever byggene rundt en. Dette gjelder også materialene som er brukt i detaljer som vinduer og dører.

Autentiske materialer forteller også noe om tilgang på materialer på tiden like etter krigen.

Figur 70. De håndkolorerte fotoene fra 1950-tallet viser hvordan form og farge skaper en spesiell estetikk

3.3 BEVARING OG UTVIKLING

Balansen mellom bevaring og utvikling kan ofte være vanskelig å finne. Ofte representerer de historiske strukturene for liten tomteutnyttelse og er uegnet til moderne bruk. Nye tekniske krav gjør ombygginger og tilpasninger vanskelige. I dagens kulturminnevern er det imidlertid stort fokus på problemstillinger knyttet til hvordan lokale og regionale kulturminneverdier kan være med å skape vekst og bærekraftighet både i byer og mindre tettsteder. Man har sett at steder som klarer

å basere utviklingen og veksten på en lokal identitet der stedets historie får en sentral plass, gjerne tiltrekker seg både turister og lokale aktører. Historie og stedsidentitet er viktige faktorer for trivsel og tilhørighet.

Figur 71. Fotoet fra tidlig 70-tallet viser at denne delen av Storgata var del av en aktiv og trafikkert handlegate.

Det er alltid utfordrende å skulle vekte mellom bevaring og utvikling. Det blir da ofte sett på hvor verdifullt et kulturminne eller kulturmiljø er i forhold til gevinsten ved nybygg og endring. I et område som dette i Bodø bør det være mulig å finne løsninger som gjør bevaring mulig samtidig som dagens næringsdrivende kan få tilpasset byggene til behov og krav til moderne drift.

Denne delen av Storgata var tidligere en del av det mest sentrale handlestrøket, mens i dag får butikkene her for stor konkurranse fra både Glassbygget like ved, og fra handlesentre utenfor sentrum. Bevaring av områdets spesielle identitet og karakter kan være med på å skape et særegent område som i større grad kan være konkurransedyktig.

3.4 VERNESTRATEGI

I temaplan for kulturminner som er tatt i inn i gjeldende kommuneplans arealdel (2014 – 26) er det byggenes fasader som er definert som verneverdig. Dette kan oppleves som et kunstig skille mellom fasadeliv og bygg, og kan også skape vanskeligheter i forhold til konkrete tiltak.

Et fasadevern i et område som Bodø sentrum blir på ene siden ikke dekkende for de kulturhistoriske verdiene man vil verne, mens det på den andre siden blir oppfattet som strengt i forhold til tiltak som vil få konsekvenser for fasadeuttrykket. Et fasadevern kan også gi dilemma der man må forholde seg til tiltak som går ut på å rive bygget som sådan og kun beholde selve fasaden. Dette er prinsipielt ikke en anbefalt metode innen kulturminnevernet og er også lite ønskelig for et område som det gjenreisningsarkitekturen i Bodø representerer. Fasadene må knyttes til bygget – uten at dette gjør innvendige endringer umulig. Kvalitetene i bygningsmiljøet må sees på i en større sammenheng slik at det faktisk er det som gir området identitet, tidsdybde og kvaliteter som blir bevart.

Fasadevernet er kanskje ikke det mest hensiktsmessige i forhold til å bevare det særpregede som gjenreisningsarkitekturen setter på Bodø sentrum, som jo består av mer enn bare fasadeuttrykket på spesielle gatestrek. Det verneverdige ved gjenreisningsarkitekturen er selve kvartalsstrukturen med bygningsmasse og gateløp.

I forhold til bevaring av gjenreisningsarkitekturen ville det sannsynligvis være mer hensiktsmessig å avsette hele området som Riksantikvaren har definert som NB! område til hensynssone bevaring og spesifisere gjennom bestemmelser hva som skal vernes og hvordan.

Fylkeskonservator og Riksantikvaren anser bebyggelsen fra denne perioden som en viktig del av landsdelens historie og identitet. Store endringer i eksisterende bygningsmasse fra gjenreisningsarkitekturen kan utløse fredningssak dersom kulturminneforvaltningen anser kulturminneverdiene knyttet til gjenreisningsarkitekturen i Bodø som umistelige i forhold til å ta vare på en periode i Norges historie som var svært viktig – også arkitektonisk og byutviklingsmessig.

3.5 RÅD TIL VIDERE OPPFØLGING

- «Rydde i området».

Små endringer kan ofte sette i gang positive prosesser og skape en optimisme og tro på at større endringer er mulig på sikt. I dette tilfelle kan f.eks. kommunen se på hvordan man med enkle grep kan forbedre visuelle og fysiske forbindelseslinjer. Er det noe som kan fjernes enkelt eller kan det være en ide å se på hvordan området er lyssatt og beplantet?

- Kommunen kan gi retningslinjer for private og offentlige tiltak slik at det blir større forutsigbarhet.

Ved å se på hvordan definerte ønskede tiltak kan tilpasses krav i dagens gjeldende lover og forskrifter for å finne noen felles løsninger, kan tersklene for gjennomføring bli lavere og resultatene også mer ensartede.

- Utarbeide en estetikkveileder for gjenresningsområdet.

Tiltak bør være å utforme en estetikkveileder for gjenresningsarkitekturen som blant annet kan si noe om fargevalg, overflatebehandling, materialvalg, prinsipper for etterisolering, prinsipp for skilting, konsept for enhetlig design for baldakiner.

Figur 67. Eksempel på typisk fargepalett for gjenreisningsarkitekturen.

4 Kilder og bakgrunnsmateriale

- *Byen vårres. Vandring i Bodø*, Gisle Jakhelln og Oscar Berg
- *Temaplan for kulturminner, først utarbeidet i 1996, nylig tatt inn i Kommuneplan for Bodø 2014 2026.*
- *Møte og samtaler med Bodø kommune*
- *Befaring foretatt 9. -10. oktober 2014.*